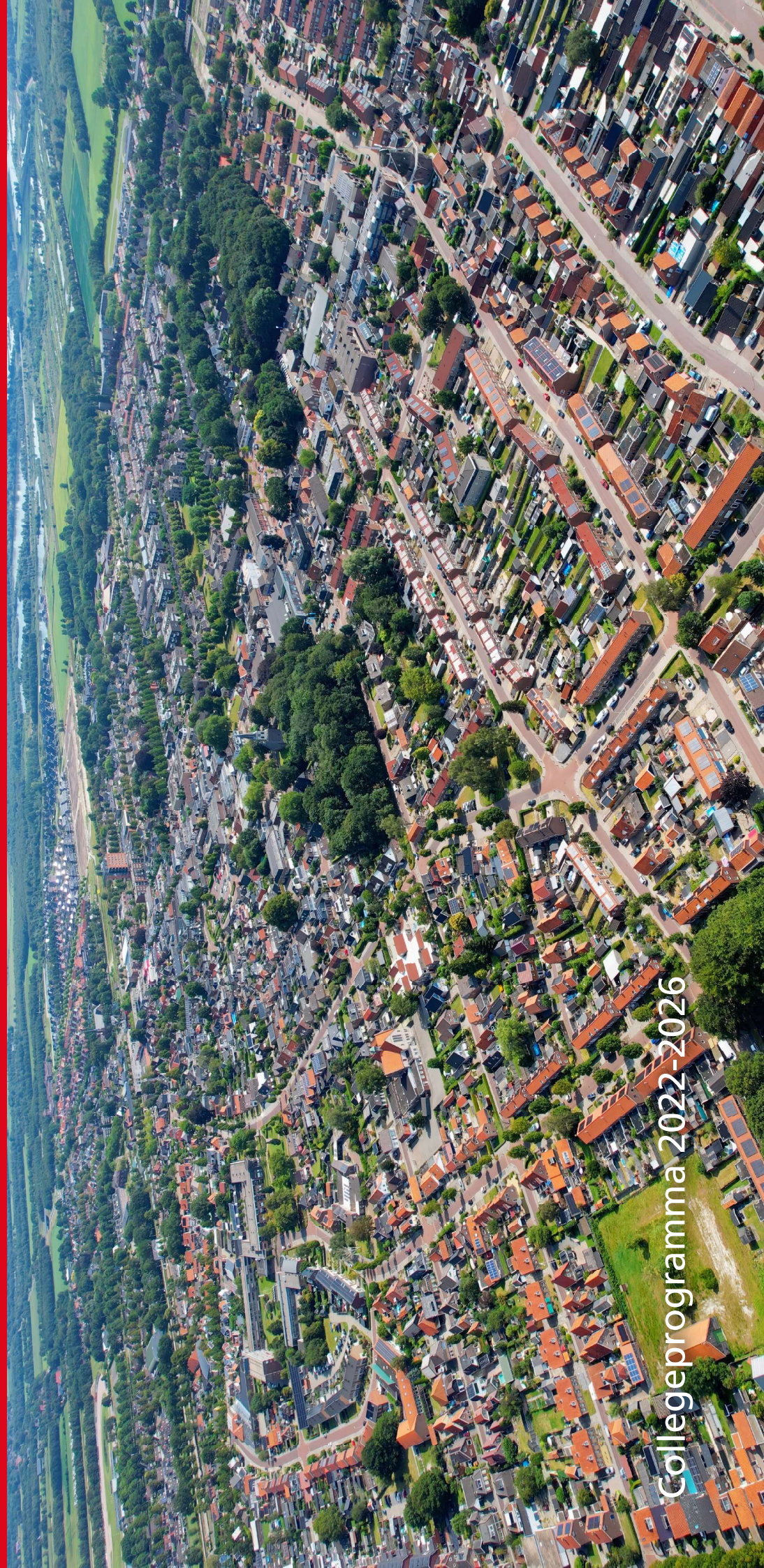

End-term review

Samen blijven bouwen aan een sterk Weststellingwerf

gemeente
Weststellingwerf

Collegeprogramma 2022-2026

Inhoudsopgave

Inleiding

3

1

Opgaven uit het collegeprogramma

4

Thema 1: Zorg, Ondersteuning en Participatie

Thema 2: Leefomgeving en dorpen

Thema 3: Maatschappelijke voorzieningen en accommodaties

Thema 4: Werk en economie

Thema 5: Wonen

Thema 6: Klimaat en Duurzaamheid

Thema 7: Openbare Ruimte, Verkeer en Vervoer

Thema 8: Bestuur en Organisatie

Thema 9: Financiën

2

Nieuwe wet- en regelgeving met impact op het werk van de gemeente

35

3

Werzaamheden naast de uitvoering van het collegeprogramma

43

Inleiding

Voor u ligt de End-Term Review van de collegeperiode 2022-2026. De afgelopen jaren zijn we blijven bouwen aan een sterk Weststellingwerf voor onze inwoners en ondernemers. In dit document vindt u informatie in relatie tot verschillende onderwerpen waaraan we hebben gewerkt.

In het eerste hoofdstuk vindt u een stand van zaken met betrekking tot de verschillende opgaven die genoemd zijn in het collegeprogramma 2022-2026: Samen Blijven Bouwen aan een Sterk Weststellingwerf.

In het tweede hoofdstuk staat meer informatie over nieuwe wet- en regelgeving die tijdens de huidige collegeperiode is ingegaan en die impact heeft gehad op het werk van de gemeente.

Tijdens de collegeperiode zijn er ook nieuwe opdrachten naar voren gekomen die tijdens het schrijven van het collegeprogramma nog niet bekend waren. In het derde hoofdstuk vindt u daarom informatie over verschillende van deze nieuwe opdrachten en over op welke manier we hier als gemeente aan hebben gewerkt.

1 | Opgaven uit het collegeprogramma

Thema 1: Zorg, Ondersteuning en Participatie

Strategische visie sociaal domein Weststellingwerf

Opgave

Het opstellen van een visiedocument en uitvoeringsagenda voor het brede sociaal domein, zo luidde de opgave aan het begin van het collegeprogramma.

In 2023 heeft het college ervoor gekozen om geen apart visiedocument voor het sociaal domein op te stellen. In plaats daarvan is de focus gelegd op visie- en beleidsvorming vanuit de eigen portefeuilles, zodat deze direct aansluit bij inhoudelijke prioriteiten en de dagelijkse praktijk.

Realisatie

Sociale Basis

Het sociaal domein staat voor een aantal grote uitdagingen: de vergrijzing, een toenemende vraag naar zorg en ondersteuning, krapte op de arbeidsmarkt en druk op financiële houdbaarheid. De versterking van de sociale basis wordt gezien als een belangrijke sleutel om het sociaal domein

toekomstbestendig en betaalbaar te houden, ook in onze gemeente. Verdere doorontwikkeling en versterking van het sociaal domein is cruciaal. Daarom hebben we in 2024 opdracht gegeven voor een eerste uitwerking richting visievorming, wat heeft geresulteerd in het adviesrapport ('Het versterken van de gemeenschappen in gemeente Weststellingwerf'). In opvolging hiervan zijn we in 2025 gestart met het vormgeven van een integrale visie op de Sociale Basis.

Concreet hebben we de afgelopen periode ingezet en geïntensiveerd op verschillende activiteiten voor onze inwoners, waaronder:

- Welzijn op recept – Toegankelijke hulp aan inwoners met zorgvragen of problemen op psychisch of sociaal gebied.
- Vrijwilligerspunt - Het loket en kenniscentrum voor vrijwilligerswerk, waar inwoners terecht kunnen om iets te betekenen en organisaties en collega's hulp krijgen om vrijwilligers te vinden, te behouden en te waarderen.
- Mantelzorg – We hebben geïnvesteerd in de erkenning van de waarde van mantelzorg en goed ingerichte ondersteuning. De toegankelijke en structurele mantelzorg-ondersteuning is bedoeld om de inzet van mantelzorgers duurzaam en effectief te borgen.

- Opbouwwerk – Het ondersteunen en stimuleren van initiatieven van inwoners en vrijwilligers/verenigingen.
- Jongeren – Jongerenwerk is ingezet om tijdig signalen op te pikken over wat er speelt onder jongeren. De jongerenwerkers hebben onze jongeren opgezocht in hun eigen leefomgeving (straat, buurt, school, online). Met de Talentenplek hebben we jongeren een plek kunnen bieden waar ze hun talenten kunnen ontdekken, nieuwe ervaringen kunnen opdoen en zo duurzame keuzes kunnen maken voor de toekomst.
- Ouderen – we hebben ingezet op het stimuleren en ondersteunen van ouderen in het zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Dit binnen een krachtige gemeenschap waarin omkijken naar elkaar een belangrijke waarde is. Samen met de ouderen, ouderenverenigingen, mantelzorgers en zorgprofessionals bepaalden we telkens waar de behoefte aan activiteiten en voorzieningen ligt en wat ieders rol daarbij kon zijn.

We hebben geïnvesteerd in het aanbod van cursussen valpreventie. Valpreventie is het geheel van maatregelen om het risico op vallen te verkleinen, vooral bij ouderen. Het richt zich op het verbeteren van kracht en evenwicht, het aanpassen van de leefomgeving en het veilig gebruik van hulpmiddelen. Zo draagt valpreventie bij aan zelfstandigheid en het voorkomen van letsel.

Met betrekking tot het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen hebben we ingezet op samenwerking met de Onafhankelijke Seniorenvereniging Wolvega. Deze actieve ouderenvereniging - met meer dan 1400 leden - wordt gefaciliteerd in het organiseren van de Aanschuiftafel en andere activiteiten voor ontmoeting. Niet alleen voor leden, maar juist ook voor niet-leden is deze vereniging een verbindende factor en daarom een belangrijke schakel in het voorkomen van eenzaamheid.

Kansrijke Start

De eerste duizend dagen zijn heel belangrijk voor een gezonde groei en ontwikkeling van kinderen. Daarom zijn we gestart met het actieprogramma Kansrijke Start, met als doel om kinderen van 0 tot 4 jaar in onze gemeente een kansrijke start te bieden. Dit doen we onder meer via een verlengde intake bij de verloskundigen. Iedere zwangere vrouw vult al vroeg in de zwangerschap de ALPHA-NL lijst in, waarmee risico's op ongunstige zwangerschapsuitkomsten, kindermishandeling en psychosociale problemen vroegtijdig worden gesignaleerd. Daarnaast zijn we gestart met een lokale coalitie waarin professionals samenwerken die betrokken zijn bij de eerste 1000 dagen van een kind.

Rondom het Kansrijke Start-programma hebben we een aantal initiatieven gerealiseerd:

- Met het OWO-symposium in 2024 hebben we inwoners en professionals meer bewust gemaakt van kwetsbare situaties en kennis gedeeld over gezond zwanger worden en zijn.

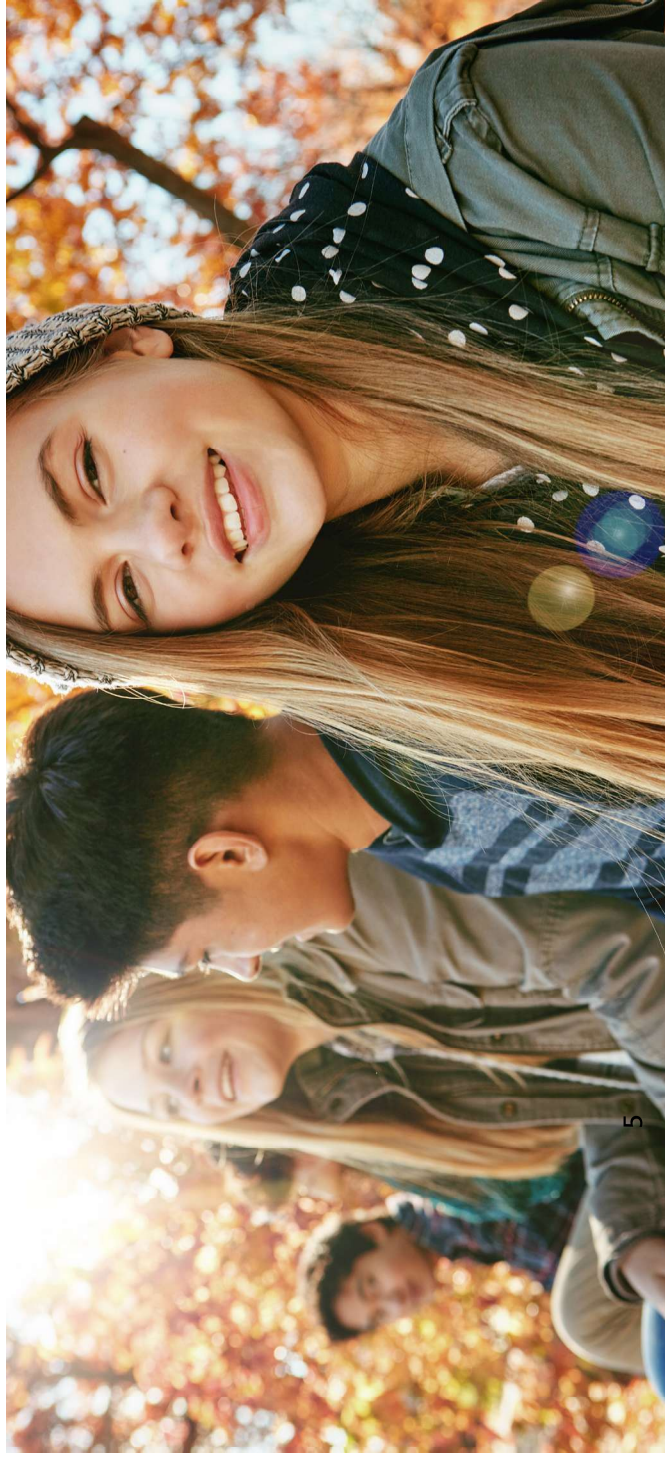
- Het ouder-kindcafé, gestart in samenwerking met Humanitas en de bibliotheek, biedt ouders een laagdrempelige plek om ervaringen uit te wisselen en praktische tips te krijgen over onderwerpen als gezonde voeding, EHBO en spelenderwijs leren.
- Door onze aansluiting bij Stichting Babyspullen hebben we bijgedragen aan het verminderen van de effecten van armoede, door babysstartpakketten beschikbaar te stellen aan gezinnen die deze ondersteuning het meest nodig hebben.

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

We zijn gestart met een samenwerking met het Trimbos instituut, met als doel het werken aan een omgeving waarin kinderen in Weststellingwerf kansrijk, actief en gezond opgroeien. Een omgeving waarin ze kunnen ontdekken waar ze plezier aan beleven, waar hun talenten liggen en waarbij ze ver weg blijven van middelengebruik. Waarbij ze ook leren hoe ze met tegenslagen om kunnen gaan en bij wie ze terecht kunnen als het zelf even niet lukt.

We hebben voor dit project middelen beschikbaar gesteld en er is een kernteam samengesteld. Hierin zitten medewerkers van de gemeente en mensen van onze samenwerkingspartners die werken met de kinderen/ jongeren in onze gemeente. Concreet hebben we ingezet op:

- Het versterken van de omgeving (vrije tijd) voor jongeren en gezin.
- Een structureel, wekelijks aanbod van Sport en Chill, georganiseerd door jongerenwerk en buurt-sportcoaches. Dit is gericht op laagdrempelig sporten, chillen, kletsen en ontmoeten.
- Ouderbijeenkomsten met wisselende thema's, afgestemd op actuele behoeften van ouders. In relatie tot een deel van deze bijeenkomsten wordt samengewerkt met de andere OWO-gemeenten.

JOGG

In de afgelopen collegeperiode zijn we aangesloten bij de JOGG-beweging. Deze landelijke beweging is ondersteunend aan ons streven naar een gemeente waarin het uitgangspunt 'gezond leven' is. Een gemeente die niet alleen de verantwoordelijkheid legt bij het individu, maar collectief een gezonde manier van leven mogelijk maakt.

Binnen de context van deze aanpak hebben we de afgelopen periode een JOGG-regisseur aangesteld en ingezet op activiteiten rondom onder meer gezonde school- en sportkantines, beweegactiviteiten en aanpassingen in de openbare ruimte. Dit is gebeurd in samenwerking met scholen, sportclubs, zorgpartners en bedrijven, ondersteund door bewustwordingscampagnes over gezond eten en bewegen.

Jeugdpreventie

De gemeente is volgens de Jeugdwet verantwoordelijk voor alle hulp aan jongeren. Naast de geïndiceerde vormen van jeugdhulp hebben we ingezet op preventie, gericht op het voorkomen van problemen bij jongeren.

In januari 2023 is de Regiovisie Jeugd door de gemeenteraad vastgesteld. Aan de hand van dit regionale beleidskader, hebben wij onder andere de analyse van hulpvragen van inwoners en de samenwerking en gegevensdeling met jeugdhulpaanbieders verbeterd.

Begin 2025 is het Lokaal preventief jeugdbeleid geactualiseerd vastgesteld.

Concreet hebben we de afgelopen periode ingezet op verschillende activiteiten voor onze jongeren, en deze geïntensiveerd, waaronder:

- Schoolmaatschappelijk werk – Ondersteuning op school voor kinderen en jongeren en hun ouders.
- Praktijkondersteuner GGZ-jeugd; Ondersteuning en medicatiecontrole bij GGZ-problematiek van kinderen en jongeren.
- Integrale Vroeghulp; Ondersteuning en doorverwijzing rondom het jonge kind, wanneer gesignaleerd wordt dat de ontwikkeling niet gemiddeld verloopt.
- Peuterplus-groep - Een peuteropvang-groep voor kinderen die baat hebben bij extra ondersteuning op het gebied van taal en/of gedrag.
- Complexe echtscheidingen; Laagdrempelige ondersteuning bij echtscheidingen.

Gezondheid – preventie en voorliggend veld

Preventie in relatie tot gezondheid raakt steeds meer verweven met het sociaal domein. We hebben ingestoken op een brede, positieve aanpak, zo dicht mogelijk in de fysieke en sociale leefomgeving. Als kern van de aanpak stonden twee uitgangspunten centraal: de veerkracht om met uitdagingen om te kunnen gaan en het zo makkelijk mogelijk maken om een gezonde keuze te kunnen maken.

We hebben onder meer op onderstaande activiteiten ingezet:

- We boden alle zwangere inwoners een gratis zwangerschapskursus aan.
- We stimuleerden gezonde voeding met o.a. “Groentehapjes in 10 stapjes” voor baby’s en de “Trommel zonder Rommel” voor schoolkinderen. Daarnaast organiseerden we Rots & Water- en weerbaarheidstrainingen voor kinderen.
- Alle scholen en kinderopvangorganisaties konden gebruikmaken van adviesgesprekken met de Gezonde School-adviseur (GSA) en jaarlijks een Gezonde School-subsidie aanvragen. Ook ondersteunde de GSA bij de uitvoering. Verder lag de focus op gezonde voeding (Smikkewelken op de BSO) en bewegen (Beweeghummeltjes in de kinderopvang). Beide VO-scholen werken inmiddels met het programma Helder op School voor middelenpreventie.
- We voerden gesprekken met supermarkten over NIX18 en andere gezondheidsthema’s. Daarnaast brachten Mysteryshoppers van Bureau Objectief de ID-check onder de aandacht, zowel bij supermarkten als sportverenigingen. Bij sportverenigingen gebeurde dit in aansluiting op het Friese onderzoek naar naleving van de Alcoholverwet.
- Nieuwe beweeg- en speelplekken stimuleren ontmoeting, spel en beweging, waaronder de beweegtuin in De Haenepolle (ontwikkeld samen met inwoners), de vernieuwde speeltuin Ringweg-Oost (n.a.v. een initiatief van een buurtbewoner), twee speelplekken in Steggerda (cofinanciering met de Buitenspeelcoalitie,

- passend bij Bloeizone Steggerda), en de vernieuwde skatebaan bij de Steense in Wollega.
- Twee nieuwe watertappunten in Oldeholtpade en bij de Linde maken gezonde keuzes makkelijker en dragen bij aan het tegengaan van hittestress.
- Uit voorzorg, voor de gezondheid, namen we maatregelen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lieldeteelt en sierteelt te beperken.
- Rond het gemeentehuis is een rookvrije zone ingericht.
- Scholen konden subsidie aanvragen voor activiteiten rondom mediawijsheid, met ondersteuning van de GSA. Ook besteedden we aandacht aan dit thema via het ouder-kindcafé en een online webinar voor ouders.
- We ondertekenden het convenant Gezonde sportevenementen en ondersteunden sportverenigingen bij een gezonder voedingsaanbod (de gezonde box).
- Als eerste Friese gemeente ondertekenden we de ambitie om het voedingsaanbod in gemeenten en provinciehuizen gezonder, duurzamer en toegankelijker te maken. Daarmee geven we als gemeente het goede voorbeeld en dragen we bij aan de gezondheid van onze inwoners.

Lezen en schrijven

Vanwege het bovengemiddeld hoog aantal laaggeletterden in onze gemeente, hebben we in het collegeprogramma het versterken van basisvaardigheden als een belangrijk speerpunt opgenomen. Een praktische focus op het verbeteren van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. We hebben ingezet op samenwerking met onze partners in de gemeente, onder andere via digitaalhuizen, BoekStart en het volwassenenonderwijs van Firda.

Opgave

Het opstellen van een plan om extra in te zetten op arbeidsdeelname en participatie en het intensiveren van de aanpak van armoede en schuldhulpverlening.

Realisatie

Arbeidsdeelname en Participatie

Op 21 oktober 2024 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Arbeidsdeelname en Participatie 'Iedereen kan meedoen in Weststellingwerf' vastgesteld. De looptijd is door de gemeenteraad via een voorstel tot wijziging verlengd tot en met 2028. Met dit plan zetten we in op drie beleidsdoelen waar we concrete activiteiten/instrumenten voor hebben benoemd om aan de deze doelen te werken:

- Doel 1: Iedereen is in beweging. We brengen de positie van inwoners op de participatieladder in beeld en stimuleren de beweging naar werk/participatie via een re-integratievoorziening.
- Doel 2: We ondersteunen inwoners bij het vinden en behouden van werk. Daarbij ligt de focus op het versterken van werkvaardigheden en talenten van inwoners.
- Doel 3: We werken samen met werkgevers aan passende betaalde en onbetaalde werkplekken. Daarbij blijven we met nadruk inzetten op de instrumenten loonkostensubsidie en beschut werk.

Door middel van het uitvoeringsplan wordt integraal invulling gegeven aan het concretiseren van de drie beleidsdoelen. De Sociale Monitor is

uitgebreid om de resultaten te kunnen meten. Ondersteunend aan deze beleidsdoelen is de afgelopen periode de inzet gericht geweest op:

- Het opzetten van een Regionaal Werkcentrum: een samenwerkingsverband van gemeenten, UWV, sociale partners en onderwijsinstellingen dat mensen ondersteunt bij het vinden van (nieuw) werk of scholing. Het fungeert als loket voor werkgevers en werkzoekenden, met aandacht voor begeleiding, om- en bijscholing en duurzame inzetbaarheid.
- Verlenging/actualisering van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Caparis.

Armoede en schuldhulpverlening

We hebben vanaf 2023 het pakket aan regelingen en voorzieningen vanuit het Armoedebeleid geïntensiveerd:

- We verruimden inkomensgrenzen, onder meer bij Stichting Leergeld en het Volwassenenfonds Sport & Cultuur, zodat meer inwoners gebruik kunnen maken van de regelingen en er ook meer geld beschikbaar komt voor uitbreiding van het aanbod per regeling.
- We hebben de individuele inkomens toeslag verhoogd, het maatwerkbudget opgehoogd en de bijzondere bijstand verruimd.
- Waar mogelijk verstrekten we regelingen ambtshalve, zodat inwoners er zonder aanvraag gebruik van kunnen maken.
- Er zijn 14 uitgiftepunten voor menstruatieproducten ingericht, verspreid over de gemeente.
- Dankzij de aanschaf en inzet van De VoorzieningenWijzer en de verspreiding van de gids Geldwijzer, weten inwoners onze regelingen beter te vinden.
- Door de betrokkenheid en inzet van de Thematafel Armoede worden gezamenlijk extra inspanningen gedaan voor de doelgroep en wordt nauw samengewerkt om krachten te bundelen.

- Er zijn subsidies verstrekt aan de Voedselbank en de Kledingbank.
- In 2023 is voor inwoners een bespaarmarkt gehouden. Inwoners konden hier informatie krijgen over besparing op de energiekosten, kennismaken met de partners van de Thematafel Armoede en inzicht krijgen in de Voorzieningenwijzer en hier ook een intakeafspraak voor maken.
- In 2025 hebben we geïnvesteerd in de (voorbereiding van de) realisatie van een Zelfvoogsttuin. Een zelfvoogsttuin is een gezamenlijke tuin waar deelnemers zelf groenten en fruit verbouwen en oogsten. Deze verbindt mensen via actief meewerken, samen verantwoordelijkheids dragen en leren van elkaar. Daarmee draagt de zelfvoogsttuin bij aan arbeidsdeelname en participatie, omdat deelnemers sociale contacten en werkervaring opdoen, en een gevoel van zinvol bijdragen ervaren. De uitvoering is belegd bij Stichting Sociaal & Vitaal; de Zelfvoogsttuin zal in 2026 in bedrijf gaan.
- Vanuit de schuldhulpverlening hebben we stevig ingezet op vroegsignalering, zodat inwoners met betaalachterstanden sneller ondersteuning krijgen om verder oplopende schulden te voorkomen.
- We zijn aangesloten bij het landelijke programma Geldfit, bedoeld om mensen met geldzorgen eerder te bereiken.
- Er is meer aandacht besteed, door middel van het bieden van extra informatie, aan nazorg na afloop van een schuldschuldregeling om terugval te voorkomen.

Opgave

Het opstellen van een plan van aanpak voor het versterken van de uitvoering van het sociaal domein.

We willen de service van de gemeente aan zorgvragers goed op peil houden. Daarbij is het belangrijk om flexibel te blijven, zodat we kunnen meebewegen met veranderende omstandigheden en de toenemende vraag van inwoners. Door maatwerk centraal te stellen, kunnen budgetten waar nodig ontschot worden ingezet. Om dit te realiseren stellen we een plan van aanpak op.

Realisatie

Het plan van aanpak is opgesteld en uitgevoerd, met als belangrijkste bouwstenen:

Positionering en bereikbaarheid

In deze collegeperiode is de pilot Griffioenpark 3 afgerond. Deze pilot heeft ons een aantal inzichten gegeven. Gebleken is dat Griffioenpark 3 als meer laagdrempelig werd ervaren dan het gemeentehuis, met een prettige sfeer. Er waren echter ook kanttekeningen op gebied van privacy en geluidsoverlast. De toegang sociaal domein is vervolgens teruggekeerd naar het gemeentehuis. Daarbij is besloten dat bij de verdere planontwikkeling van de publiekshal de ervaringen van Griffioenpark 3 worden meegenomen. In de publiekshal is voor de korte termijn een "familiekamer" ingericht om gesprekken met gezinnen/grotere groepen te kunnen voeren in een prettigere sfeer.

Per 1 februari 2024 hebben we ingezet op de structuurversterking van het gebiedsteam. De triage is verbeterd door een duidelijke positionering van de Toegang Sociaal Domein. Het team is fysiek bereikbaar in Wolvega (5 ochtenden) en Noordwolde (3 ochtenden). We monitoren continue of dit aansluit bij de behoefte.

Onderzoek en doorontwikkeling

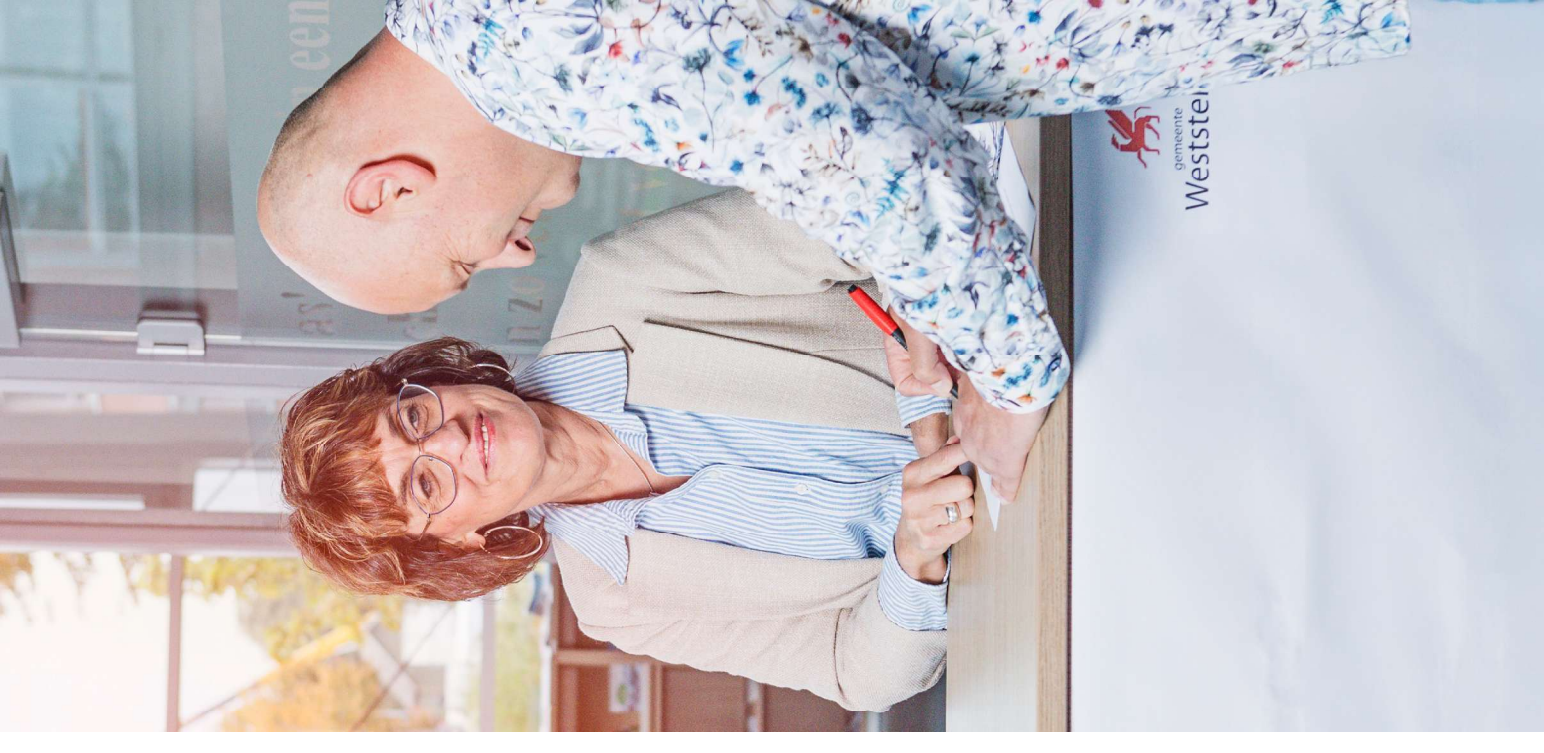
In 2024 hebben we onderzoek laten doen naar de ontwikkeling van het gebiedsteam sinds 2015 en de bijbehorende opgaven. Op basis hiervan is in 2025 een plan opgesteld en eind dat jaar een werkdocument opgeleverd. Dit document bevat definities, werkafspraken en methodieken, en vormt een belangrijke basis voor de dagelijkse werkwijze. Tegelijkertijd blijft maatwerk leidend bij vragen van inwoners.

Capaciteit sociaal domein

In de kadernota's van deze collegeperiode is extra capaciteit vrijgemaakt, onder andere voor consulenten jeugd, de Talentenplek en het toezicht sociaal domein.

Digitalisering en kernapplicaties

Samen met de OWO-gemeenten is gewerkt aan uniformering van kernapplicaties in het sociaal domein. De nieuwe systemen maken het voor inwoners mogelijk om aanvragen en meldingen digitaal in te dienen en te volgen. Daarnaast bieden ze betere mogelijkheden om gegevens te registreren en monitoringsinformatie te ontsluiten, bijvoorbeeld over doorlooptijden. De oplevering van de applicaties staat gepland voor 2026.

Opstellen notitie dorpenbeleid

Opgave

Het opstellen van een notitie Dorpenbeleid.

We willen invulling (blijven) geven aan de ambities van alle dorpen, groot en klein. Een belangrijk onderdeel daarvan is de samenwerking tussen gemeente en de plaatselijke belangenorganisaties. In de notitie dorpenbeleid beschrijven wij hoe wij invulling geven aan het samenspel tussen gemeente en dorpen. Hierbij kijken we naar de belangrijke rol van plaatselijk belang, dorpsvisies en andere dorpsplannen. Daarnaast verhogen we het dorpenfonds van €100.000 naar €200.000.

Realisatie

Notitie dorpenbeleid

De notitie "Samenredzame dorpen, dorpenbeleid in de praktijk" is vastgesteld. De notitie biedt inzicht in de inspanningen die worden gedaan om samen met de dorpen te bouwen aan sterke gemeenschappen. Het is een "levend" document. Onze werkwijze passen wij aan op basis van actuele ontwikkelingen en input van onze partners. De vijf pijlers van het dorpenbeleid zijn:

- De samenwerking met onze plaatselijk belangen (PB), wijkverenigingen en Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf (de PB).
- Gebiedswethouders als bekende bestuurlijke aanspreekpunten.

- De dorpencoördinator is een laagdrempelig en bekend loket.
- Het dorpenfonds is een aanjager van lokaal initiatief.
- Heldere en tijdige communicatie.

Nieuwe dorpenfondsregeling

Per 2023 hebben we het Dorpenfonds verhoogd naar €200.000. De bijbehorende nieuwe "Subsidieregeling dorpenfonds gemeente Weststellingwerf" is een belangrijk instrument in de samenwerking met de PB en andere lokale initiatiefnemers. Er kan voor verschillende zaken subsidie wordt ontvangen vanuit deze regeling:

- We ondersteunen de PB met een werkbudget.
- We stimuleren het opstellen van een dorpsvisie met behulp van een procesbudget.
- We ondersteunen lokale woningbouwinitiatieven met procesbudget voor haalbaarheidsonderzoeken.
- We stellen projectbudget beschikbaar voor leefbaarheidsinitiatieven. Verenigingen en stichtingen in onze gemeente kunnen hier aanspraak op maken.

De inzet van het dorpenfonds heeft in de periode 2023 tot en met 2025 geleid tot een investering van ruim €1,4 miljoen in de dorpen.

Ontmoetingslocatie in Wolvega

Opgave

Het opstellen van een plan om een ontmoetingslocatie te realiseren in Wolvega.

Als gemeente willen wij voldoende plekken in onze gemeente waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. We willen daarom een fysieke locatie in Wolvega onderzoeken waar je kunt samenkomen rond thema's als welzijn, jongerenwerk, ouderenwerk, kunst en cultuur. We willen aansluiten bij al lopende ontwikkelingen in Wolvega, zoals Bestemming Wolvega.

Realisatie

Onderzoek

Bestemming Wolvega is in 2022 gestart met een breed onderzoek naar wat Wolvega nodig heeft om een levendig, inclusief en divers dorp te worden. Uit dit onderzoek is gebleken dat er behoefte is aan een ontmoetingscentrum met maatschappelijke, sociale en culturele activiteiten voor zowel jongeren als volwassenen.

Locatie

De Kerk op de Hoogte en de Ark zijn gevonden als geschikte locatie. In januari 2025 zijn deze panden aangekocht door de gemeente.

De Ark wordt een ontmoetingscentrum, een tweede thuis voor de inwoners van Wolvega, en heet voortaan Huis op de Hoogte. Het wordt een

laagdrempelige, maatschappelijke voorziening waar iedereen welkom is voor een gesprek of kopje koffie. Er zullen verschillende maatschappelijke, sociale en culturele activiteiten worden georganiseerd voor en door inwoners en verschillende verenigingen in Wolvega. In Huis op de Hoogte is een kelderijtje dat geschikt is gemaakt voor een jongerencentrum.

De Kerk op de Hoogte wordt geschikt gemaakt voor een filmhuis en theater, muziekvoorstellingen, debatten, lezingen en andere activiteiten. Het wordt gezien als een centrum voor podiumkunsten, cultuur en ontmoeting. Daarnaast biedt de kerk mogelijkheden voor verhuur voor onder andere congressen, grote vergaderingen en rouw- en trouwdiensten. De Kerk op de Hoogte heeft hiervoor aanpassingen nodig. Voorbereidingen hiervoor zijn in 2025 gestart. In 2026/2027 volgt de uitvoering.

Het plan is om Kerk op de Hoogte onder te brengen in een gemeentelijke stichting. Hierdoor kunnen meer subsidiemogelijkheden voor onderhoud en renovatie worden benut.

Proces met inwoners

In het voorjaar van 2024 is de initiatiefgroep ontstaan. Een groep enthousiaste inwoners die zich met ziel en zaligheid inzet voor de Kerk op de Hoogte en Huis op de Hoogte. Deze groep is ontstaan vanuit Bestemming Wolvega en werd hierdoor ondersteund. Vanuit Bestemming Wolvega werd een kwartiermaker aangesteld om met de initiatiefgroep een gedegen organisatie- en exploitatieplan te maken voor zowel Huis op de Hoogte als Kerk op de Hoogte. In het organisatieplan is uitgebreid beschreven wat de visie, missie en doelstelling zijn, welke organisatiestructuur

wordt gehanteerd, welke activiteiten er plaatsvinden, de wijze van samenwerken en welke rollen en verantwoordelijkheden er zijn. De exploitatiebegroting geeft inzicht in de financiële kant van het ontmoetingscentrum: hoe de inkomsten worden gegenereerd en welke kosten er te verwachten zijn over de periode van vijf jaar. Dit organisatie- en exploitatieplan is de onderlegger voor de jaarlijkse bijdrage vanuit de gemeente. Deze is in mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld voor de periode van vijf jaar.

Borging

Per 1 oktober is Bestemming Wolvega gestopt (einde Regio Deal, zie hoofdstuk 3 voor meer informatie) en daarmee ook de projectaansturing vanuit de gemeente. Vanuit de gemeente blijft de opbouwwerker het proces ondersteunen. De jongerenwerker ondersteunt een groep jongeren om in Huis op de Hoogte een jongerencentrum te realiseren. De beleidsadviseur Onderwijshuisvesting en maatschappelijke voorzieningen wordt de contactpersoon vanuit de gemeente voor de toekomstige exploitatiestichting.

Tevens komt er een beheerder. Deze persoon is tot 2027 in dienst van de gemeente. Daarna wordt deze functie zo mogelijk ondergebracht bij de exploitatiestichting.

Opgave

Het onderhoud van de dorpshuizen van De Hoeve en Oosterstreek toevoegen aan de nieuwe prestatieovereenkomst met stichting Harten 10.

Eerder viel het onderhoud van deze dorpshuizen niet onder Stichting Harten 10. Nu worden ze alsnog toegevoegd. De dorpshuizen zijn een belangrijke ontmoetingsplek in de dorpen en dragen daarmee bij aan de leefbaarheid en sociale controle in de dorpen.

Realisatie

In de Voorjaarnota 2025 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het ophogen van de onderhoudssubsidie voor Harten 10.

De prestatieovereenkomst voor 2024 – 2027 is later dat jaar opgesteld en ondertekend. Dorpshuis Oosterstreek wordt gerenoveerd en verduurzaamd.

Ook dorpshuis De Hoeve is bezig met de uitvoering van verduurzamingsplannen. Beide dorpshuizen worden toegevoegd aan de overeenkomst.

Opgave

Het opleveren van een Integraal Strategisch Huisvestingsplan (ISHP).

We willen dat onze schoolgebouwen klaar zijn voor de toekomst. Daarnaast is de wet Planmatige aanpak onderwijshuisvesting voorgelegd en zal deze per 2026 ingaan. Met de ingang van deze wetgeving, wordt het vaststellen van een Integraal Huisvestingsplan een verplichting.

Het Integraal Strategisch Huisvestingsplan (ISHP) is samen met de onderwijspartners opgesteld om in de komende jaren naar toekomstbestendige onderwijshuisvesting toe te werken.

Op hoofdlijnen is de gemeente financieel verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding (inclusief de eerste volledige inrichting van het gebouw), vervanging van een gebouw of het beschikbaar stellen van een bestaand gebouw.

In 2024 is een aantal schoolbesturen begonnen met de voorbereidingen en/of gestart met uitbreiding, verduurzamings- en renovatieplannen die in het ISHP zijn opgenomen. In 2025 wordt een deel van deze plannen gerealiseerd en worden er voorbereidingen getroffen voor de komende jaren.

Het ISHP is in oktober 2025 vastgesteld door de raad.

Opgave

Het opstellen van een beleidsnotitie sport en bewegen.

We betrekken de belangrijkste stakeholders, zoals onderwijs en verenigingen, bij het opstellen van het nieuwe sportbeleid. We zetten in op de verbinding met preventieve doelen in het sociaal domein. Daarnaast versterken we het voortbestaan en toekomstperspectief van sportverenigingen. We sluiten als gemeente aan bij initiatieven die vanuit de verenigingen komen.

Realisatie

Het sportbeleid is in september 2025 vastgesteld door de raad. De ontwikkeling van strategisch beleid rondom sport en bewegen is benaderd in nauwe verbinding en samenhang met beleidsterreinen zoals gezondheid, sociale basis, wonen, fysieke leefomgeving en onderwijshuisvesting. De relatie met bestaande beleidskaders staat beschreven in Bijlage 1 van het Sportbeleid.

Daarnaast zijn externe partijen betrokken bij de totstandkoming van dit beleidsplan. De bestaande relatie tussen gemeente Weststellingwerf en de sportclubs en verenigingen is constructief. Daardoor was er een stevige basis voor participatie. Relevante stakeholders zijn betrokken, waaronder alle schooldirecteuren, fitnesscentra, NOC/NSF, sportbonden, Sport Fryslân, de verenigingen, de lokale ouderenbond (OSW) en het burgerplatform.

Subsidie jeugd sport- en cultuurverenigingen

Opgave

Het verdubbelen van de subsidie aan sport- en cultuurverenigingen voor jeugdleden tot en met 17 jaar.

Realisatie

Sportverenigingen

We hebben het subsidiebedrag voor de jeugdleden van sportorganisaties verdubbeld vanaf 2023. Hiervoor hebben we de subsidieregeling sportverenigingen gemeente Weststellingwerf 2021 gewijzigd

Cultuurverenigingen

Er zijn verschillende subsidieregelingen om de jeugd te stimuleren om deel te nemen aan cultuurbecoefening. Met de verschillende regelingen probeert de gemeente en goede

stimulans te geven aan jeugd-cultuurbecoefening met een breed bereik van de jeugd en jongeren in de gemeente.

Binnen de subsidieregeling voor jeugdleden van culturele organisaties zijn de bedragen in het verleden al verhoogd, en ruimer gesteld dan binnen de vergelijkbare regeling voor sportverenigingen. Jeugdleden cultuur krijgen €24,36 per jaar bij regelmatige repetities (jeugdleden sport krijgen €4,06 per jaar). In 2025 waren er vijf culturele organisaties die jeugdleden hebben.

Daarnaast is er de muziekeducatie-regeling in samenwerking met de scholen: muziek op school met een doorlopende leerlijn voor elke leerling van 4 t/m 18 jaar. Daarnaast gekoppeld is het extra subsidie-uitvoeringsprogramma Popwerf.

Een derde regeling betreft de subsidie ten behoeve van het Stellingwarfs in samenhang met het programma de Veerkieker. Beide zijn gericht op het educatie-programma van scholen. Hierbinnen worden ook diverse activiteiten binnen de lokale culturele infrastructuur ondernomen, zoals museumbezoek en diverse creatieve activiteiten.

Ten slotte is er de subsidieregeling voor jeugdleden van culturele organisaties betreft de vierjarige subsidie voor muzieklessen voor Hafabra-jeugdleden voor het behalen van Hafabra-muziekdiploma's. Deze regeling betreft een substantiële ondersteuning in de kosten van het professionele muziek-onderwijs in de gemeente.

In aanvulling op bovenstaande, is het goed op te merken dat wij ook ondersteuning bieden voor specifieke doelgroepen via Stichting Leergeld voor deelname aan cultuurbecoefening van kinderen in onze gemeente.

Opgave

Het versterken van het voortbestaan en het toekomstperspectief van sportverenigingen.

Realisatie

We hebben individuele gesprekken met de verenigingen gevoerd. Met name de uitdagingen op het gebied van accommodaties kwamen ter sprake. In 2024 is een subsidie beschikbaar gesteld voor de sportverenigingen voor het verduurzamen van accommodaties.

Voor de Oosthoek is in totaal 700.000 euro beschikbaar gesteld voor het versterken van de accommodaties van VV Oosterstreek en SV Olyphia. VV Oosterstreek heeft goedkeuring gekregen voor haar plannen en is bezig met de upgrade van hun sportpark.

Verbetering van zwemgelegenheden

Opgave

Het doen van onderzoek naar welke mogelijkheden er zijn om de zwemgelegenheden op te waarderen.

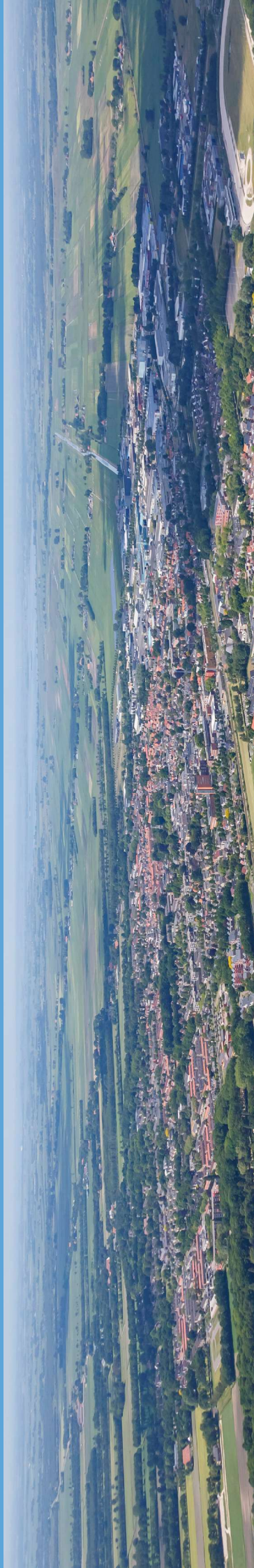
Realisatie

In relatie tot de zwembaden is deze opgave gerealiseerd. In april 2025 ging de raad akkoord met het upgradeplan voor de zwembaden. De opwaarderingen van zwembaden De Steense en De Dobbe worden naar verwachting in 2026 afgerond.

De upgrades voor zwemgelegenheden Spokedam en de Vlinderplas zijn binnen de huidige collegeperiode niet gerealiseerd.

Centrumontwikkeling Wolvega

Opgave

Het geven van uitvoering aan de centrumvisie Wolvega en doorgaan met de planvorming rondom het Pastorieplein.

Realisatie

De afgelopen jaren hebben we verschillende acties ondernomen in relatie tot de centrumontwikkeling Wolvega.

In januari wordt de Controlemissie van de raad geïntformeerd over de laatste stand van zaken. Tijdens de raadsvergadering in maart wordt nogmaals een laatste stand van zaken gegeven.

Centrumontwikkeling Noordwolde

Opgave

Het verbeteren en aanpassen van de openbare ruimte in het centrum van Noordwolde.

Realisatie

Allereerst is er een ontwerp gemaakt in afstemming met betrokken inwoners en ondernemers. De raad heeft vervolgens ingestemd met dit ontwerp en de bijbehorende financiën.

In de eerste helft van 2025 is het werk uitgevoerd. Op het Manauplein en langs de Dr. Mulderstraat zijn de parkeervakken aangepast. Ook zijn er twee nieuwe in/uitritten op het Manauplein gerealiseerd. In de Hoofdstraat-Oost is een verhoogd trottoir gemaakt en zijn er wegversmallingen aangelegd. Daarnaast zijn er extra bomen en beplanting bijgekomen.

Het proces voor het herplaatsen van de muziekkoepel loopt nog. Hierover is afstemming met onder andere Plaatselijk Belang.

Economische beleidsnotitie

Opgave

Het opstellen van een economische beleidsnotitie.

Realisatie

De Beleidsnotitie Economie "Het Werkt! in Weststellingwerf" is in april 2025 door de raad vastgesteld. Deze is tot stand gekomen via een zorgvuldig participatief proces, waarin Ondernemend Weststellingwerf en ondernemers een belangrijke rol speelden.

Opgave

Het uitvoeren van een onderzoek naar de oprichting van een Ondernemershuis.

Realisatie

Op basis van de vastgestelde Beleidsnotitie Economie "Het Werkt! In Weststellingwerf" wordt een Ondernemershuis gestart. Het is, gedurende de pilotperiode (november 2025 – eind 2026) gevestigd in het pand Van Harenstraat 48 te Wolvega.

Het Ondernemershuis is een plek waar ondernemers elkaar kunnen ontmoeten en kunnen samenwerken. Het helpt om verbinding te maken tussen ondernemers en met de gemeente.

Uitdagingen voor de agrarische sector

Opgave

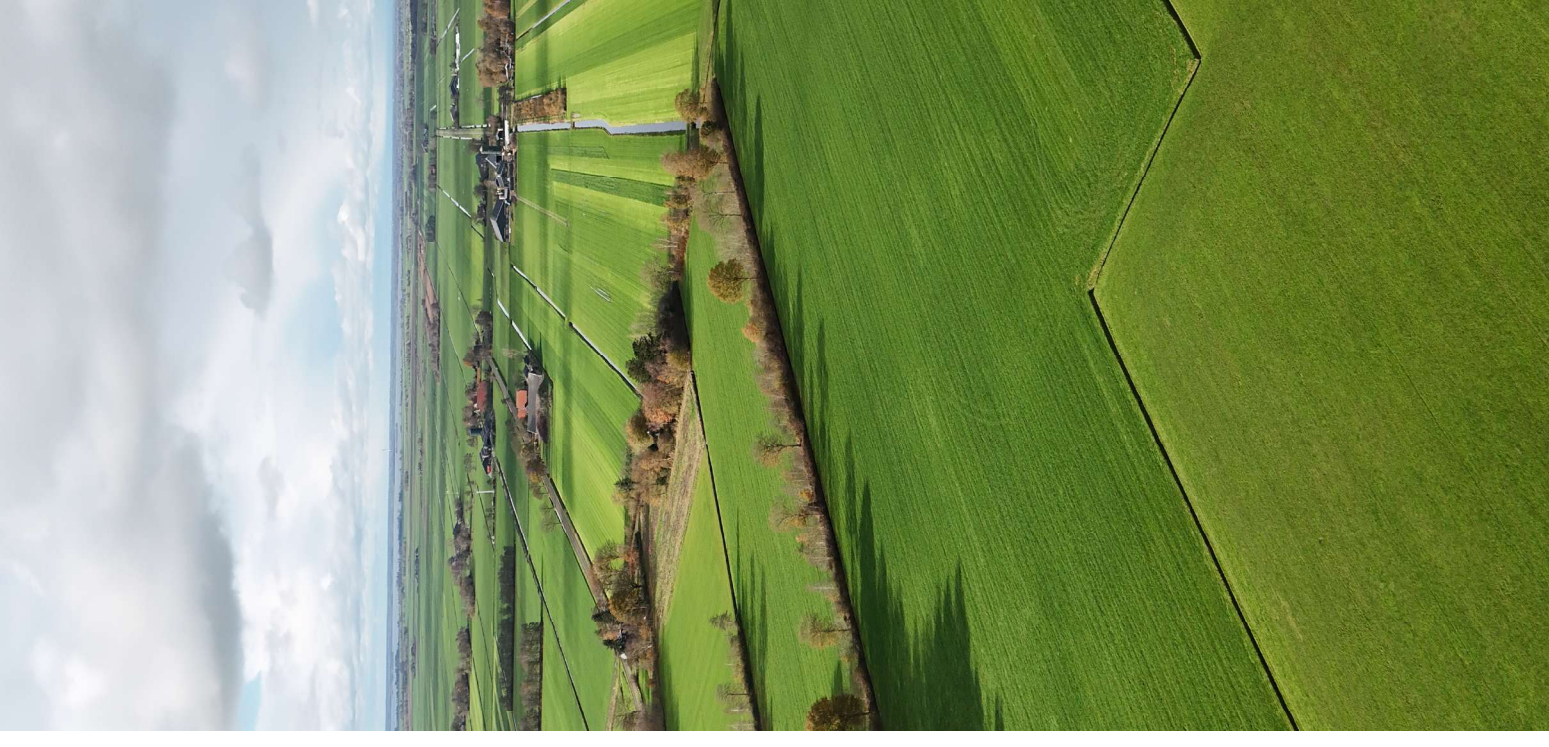
Het maken van een analyse van de ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden voor de gemeente om een optimale rol te spelen in het aanpakken van de uitdagingen waar de agrarische sector voor staat.

Realisatie

Er was de wens om meer aandacht te hebben voor de uitdagingen van de agrarische sector. We hebben een analyse uitgevoerd in relatie tot ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden voor

deze sector. Daarnaast hebben we een profiel opgesteld van een 'verbinder' die boeren, bestuur en beleid bij elkaar brengt. In 2023 is de verbinder landbouw gestart in de functie van Beleidsmedewerker Landelijk Gebied (1 fte). Dit alles heeft geresulteerd in:

- Een nieuwe kerngroep Landelijk Gebied, gericht op interne samenwerking.
- Intensivering van het structureel overleg met LTO Weststellingwerf en gebiedsbeheerders.
- Intensivering van de contacten van het college in het veld.
- Meer afstemming met collega's landelijk gebied in de regio en P10-gemeenten.
- Een taskforce Wolf. Naast schade door de wolf is veiligheid en het veiligheidsgevoel nadrukkelijker op de agenda geplaatst van de Provincie en het Rijk.
- Een convenant lleteteelt, waaraan met partners gewerkt wordt.
- Contact met verscheidene collectieven van agrarisch ondernemers die zich inzetten om tot collectieve mono-vergisting te komen.
- Het als gemeente actief aanhaken bij een drietal gebiedsprocessen:
  - Commissie Beekdal Linde. Deze is gericht op het terugbrengen naar het natuurlijke meanderende verloop van de Linde en fietspad langs de Linde fase 3.
  - Fries-Drentse Wold. We zijn lid van het Overleg Orgaan Drents Friese Grensstreek. Daarnaast zijn we betrokken bij werkgroepen vitale landbouw (i.o.) en cultuurhistorie / landschap.
  - In de Groote Veenpolder staat de verbinder in nauw contact met de procesbegeleider (vanuit Wetterskip Fryslân) die collectief agrariërs ondersteunt om tot plannen te komen. De polder staat nu nog als kansrijk gebied benoemd in het Veenweideprogramma.

Opgave

Het opstellen van een recreatieve beleidsnotitie en de verruiming van het toeristische seizoen.

Realisatie

Eind 2022 is de beleidsnotitie Kleinschalige Recreatie vastgesteld. Hiermee is het bestaande beleid verduidelijkt. Zo is het mogelijk geworden dat kleinschalige campings kunnen uitbreiden naar 35 plaatsen en dat jaar rond kamperen mogelijk is via een buitenplanse afwijking (BOPA). Dit kan alleen als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Daarnaast is duidelijk geworden dat de Toeristische Visie uit 2015 niet meer aansluit bij de huidige wensen en ontwikkelingen. Ook bood de eerder opgestelde Regionale Strategie onvoldoende houvast voor onze gemeente. Daarom is gekozen om een nieuwe, toekomstbestendige Toeristische Visie op te stellen die beter past bij onze lokale ambities en kansen.

In 2024 is de aanpak voor deze visie bepaald en is het onderzoek afgerond. Er is een startdocument met ambities opgesteld en samen met ondernemers, organisaties en andere betrokkenen is een wensbeeld ontwikkeld. Dit is verder uitgewerkt in samenwerking met een gemeentelijk team.

De verwachting is dat de nieuwe Toeristische Visie aan het einde van deze collegeperiode aan de raad wordt aangeboden ter vaststelling.

Opgave

Het opstarten van een gebiedsontwikkeling Spokedam.

Realisatie

Dit onderwerp is in deze collegeperiode niet opgepakt. Samen met de portefeuillehouder is gekozen voor andere interne prioriteiten. Bij een volgende afweging kan worden bekeken of en hoe dit onderwerp alsnog wordt opgepakt.

Gebiedsontwikkeling Driewegsluis

Opgave

Het beschikbaar stellen van extra middelen voor de realisatie van de gebiedsontwikkeling Driewegsluis om dit gebied aantrekkelijker te maken voor recreanten en toeristen.

Realisatie

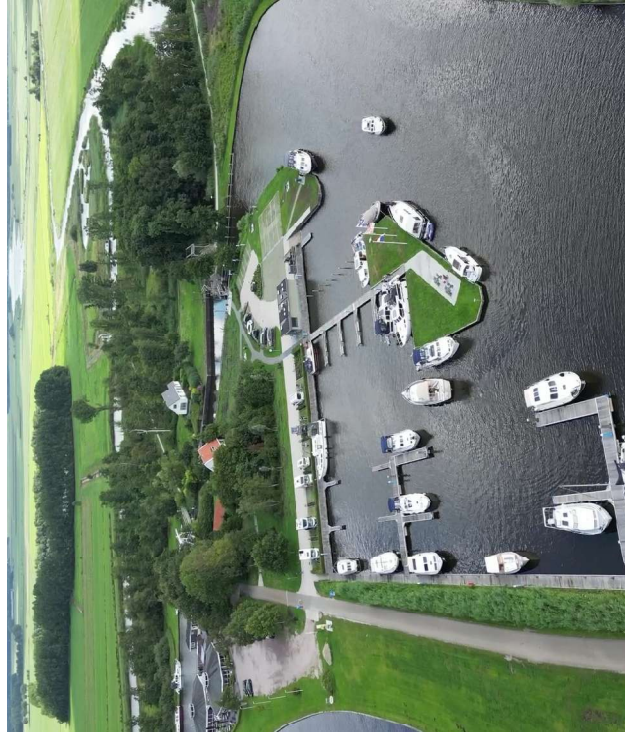
De werkzaamheden behorende tot Fase 1 (het oostelijke eiland) en Fase 2 (het westelijke eiland) zijn uitgevoerd. In Fase 1 zijn speeltoestellen, een natuurvriendelijke oever, vlonders, trappen en kruidenrijke mengsels aangelegd. In Fase 2 zijn wandelpaden, verlichting, luxe camperplekken, parkeerplaatsen voor elektrische auto's, een sanitairgebouw en nieuwe bomen gerealiseerd.

Opgave

Het aanleggen van een nieuw fietspad van circa twee kilometer tussen de Kontermansbrug en het IJkenverlaatpad. Het doel is om de toegankelijkheid en beleving van het beekdal te vergroten en de verbinding voor fietsers te versterken.

Realisatie

Het ontwerp is afgerond en er is overeenstemming bereikt over het tracé. De provincie rondt de laatste grondaankopen af, waarna de voorbereidingen voor de aanleg kunnen starten. Hiermee is een belangrijke stap gezet richting de realisatie van het fietspad en de verdere ontwikkeling van het beekdal als aantrekkelijk recreatief gebied.

Opgave

Het doen van een onderzoek naar de mogelijkheden van een Heemkunde route.

We wonen in een gemeente met een eigen taal en veel geschiedenis. Deze geschiedenis wordt op dit moment binnen de gemeente op verschillende plekken verteld, zonder dat deze met elkaar worden verbonden. Daarom wilden we een onderzoek doen naar de mogelijkheden van het realiseren van een Heemkunde-route.

Realisatie

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden Heemkunderoute. In samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties, is een lijst samengesteld van culturele plekken die de geschiedenis levend houden. De Heemkunderoute zal ruim 40 unieke, historische locaties in de gemeente met elkaar kunnen gaan verbinden en zal aantrekkelijk zijn voor zowel onze eigen inwoners als toeristen.

In aansluiting op dit onderzoek, is extern een opdracht uitgezet voor een projectplan voor de realisatie van de Heemkunderoute.

Woonzorgvisie

Opgave

Het opstellen van een Woonzorgvisie Weststellingwerf.

Realisatie

Eind 2023 zijn zowel de woonvisie als de woonzorgvisie vastgesteld. Beide met een looptijd van 4 jaar. Deze documenten geven richting aan Bouwen en Wonen, Welzijn, Zorg in Weststellingwerf. Ze zijn leidraad voor, onder andere, het maken van de meerjaren prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersvertegenwoordiging. Maar ook voor de initiatieven rondom bouwen en wonen in de dorpen. De bijhorende uitvoeringsagenda geeft "handen en voeten" aan de woon(zorg)visie.

In 2024 is de regio Zuidoost Friesland gestart met het opstellen van een gezamenlijke regionale woonzorgvisie. Deze visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met gemeenten, woningcorporaties, zorgaanbieders en andere maatschappelijke partners. Onze ambitie: komen tot een breed gedragen koersdocument dat richting geeft aan de toekomstige opgaven op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn. Voor de gemeente Weststellingwerf vormde de in 2023 vastgestelde woonzorgvisie al een belangrijke onderlegger bij de totstandkoming van deze regionale visie.

Begin 2025 is de regionale woonzorgvisie officieel vastgesteld. De visie vormt het fundament voor

de verdere uitwerking van uitvoeringsagenda's op zowel lokaal als regionaal niveau. De komende periode staat in het teken van het concretiseren van deze agenda's, het versterken van de uitvoeringskracht en het monitoren van de voortgang.

Toolkit

Opgave

Het opstellen van een woningbouwtoolkit voor dorpen.

De ontwikkeling van de "toolkit woningbouwinitiatieven" is het resultaat van een samenwerking met de Vereniging Kleine Dorpen (VKD).

Deze toolkit is in december 2023 vastgesteld als zogenoemd doorgroeidocument. Daarmee is gekozen voor een dynamische benadering: geen statisch eindproduct, maar een flexibel instrument dat meebeweegt met de praktijk en voortschrijdend inzicht.

De toolkit is bedoeld voor dorpen waar bewonersinitiatieven op het gebied van woningbouw ontstaan. Zij kunnen de gereedschappen gebruiken om een start te maken met het initiatief.

Het document biedt handvatten, processtappen en voorbeelden die initiatiefnemers, de gemeente

en andere betrokken partijen kunnen gebruiken om gezamenlijk tot haalbare plannen te komen. Met deze toolkit hebben we een belangrijke stap gezet in het versterken van de lokale initiatiefkracht en het faciliteren van passende woningbouw in de dorpen van onze regio.

Huisvestingsverordening

Opgave

Het opstellen van een huisvestingsverordening.

Funderingsloket

Opgave

Het instellen van een Fries Funderingsloket.

Realisatie

In 2023 is een concept-huisvestingsverordening opgesteld. De formele vaststelling hiervan is aangehouden. In plaats van een afzonderlijke gemeentelijke verordening, sluiten we aan bij de provinciale urgentieverordening die momenteel in ontwikkeling is. Deze verordening regelt het proces en de afspraken rondom het met voorrang huisvesten van specifieke, wettelijk verplichte doelgroepen. Hiermee anticiperen we op de landelijke ontwikkelingen in het kader van de Wet versterking regie volkshuisvesting. De uitvoering wordt belegd bij centrumgemeente Leeuwarden.

Daarnaast is per 1 juli 2023 de Wet goed verhuurderschap in werking getreden. In dit kader is een meldpunt ingericht waar huurders en woningzoekenden signalen van misstanden bij verhuurders of bemiddelaars kunnen melden. Sinds 2024 is dit meldpunt uitgebreid met de uitvoering van de Wet betaalbare huur. Meer informatie over deze twee wetten kunt u vinden in hoofdstuk 2.

Realisatie

De Funderingsaanpak is het overkoepelende kader voor verschillende activiteiten. Hieronder vallen het Fries Funderingsloket, maar ook de aanpak van de Code Rood gevallen en de subsidie-regelingen funderingsonderzoek en funderingsherstel. De Funderingsaanpak valt onder het Veenweideprogramma.

Code Rood

In 2020 heeft Wetterskip Fryslân de funderingen van 32 panden in de Grootte Veenpolder onderzocht in relatie tot hoogwatercircuits. Hier rolden 13 gevallen met ernstige funderingsschade uit. Deze casussen zijn de zogenoemde Code Rood gevallen.

Bij vaststellen van de Funderingsaanpak hebben Provinciale Staten met een motie verzocht om zo snel mogelijk met een concreet voorstel te komen voor een toekomstbestendige oplossing voor deze gevallen, waarin herstel op korte termijn noodzakelijk was.

Er is een handelingskader opgesteld en er zijn bewonersadviseurs aangetrokken om bewoners bij te staan. Voor de meeste van de 13 woning-eigenaren ligt er nu een uitgewerkt plan.

Friese funderingsloket

Het loket is geopend in maart 2024. Het funderingsloket wordt betaald door 8 Friese Veenweide gemeenten, provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân. Er werken 2 adviseurs en een medewerker voor ondersteuning, gedetacheerd vanuit de gemeente Fryske Marren.

Doel is om bewoners te informeren, adviseren en ondersteunen. Er is een website gemaakt waar bewoners informatie kunnen vinden over funderingen, funderingsschade en beschikbare subsidies. Via de website kunnen bewoners contact opnemen met het loket voor extra informatie of advies.

Het funderingsloket is actief, en ontwikkelt zich door. Bijvoorbeeld op het gebied van data-verzameling en de psychosociale kant van funderingsproblemen.

Fysiek loket

Het loket heeft alle aangesloten veenweide-gemeenten bezocht. De gemeenten organiseren dit met behulp van een toolkit. Bij deze gesprekken kunnen bewoners zonder afspraak langskomen om in gesprek te gaan met een loketmedewerker. Voor gericht advies worden huisbezoeken ingepland. Er zijn 3 zittingen geweest in Weststellingwerf met 67 meldingen.

Subsidies

Voor het funderingsonderzoek is er sinds januari 2024 een tegemoetkoming in de kosten, een subsidie van 80% tot een maximum van €4.000.

Voor funderingsherstel bestaat sinds juli 2025 ook een financiële regeling in de vorm van een subsidie van 40% met een maximum van €40.000, betaald door provincie en Wetterskip.

Lobby

Het Nationaal Programma Aanpak Funderingsproblematiek (NPAF) richt zich op de gehele funderingsproblematiek en niet enkel op die in het veenweidegebied. De Friese aanpak wordt bij verschillende platforms ambtelijk en bestuurlijk onder de aandacht gebracht, zodat de landelijke en de Friese aanpak op elkaar aan kunnen sluiten. De veenweidegemeenten en het Wetterskip zijn aangesloten bij het PSB, Platvorm Slappe Bodem.

Opgave

Het ontwikkelen van ondersteunend beleid dat past bij een andere wijze van afvalinzameling.

- 50 Pakketten wasbare luiers voor minima.
- Een zwerfafvalpas voor afvalrapers, zodat zij zwerfafval kosteloos kwijt kunnen in een ondergrondse container of kunnen inleveren op het afvalbrengstation.
- Gratis keukenafvalbakje.

Realisatie

Overgang naar Diftar+

Om invulling te geven aan het genomen besluit van Diftar+ per 1-1-2026, heeft de gemeenteraad in januari 2024 besloten om de inzameling van het huishoudelijk afval onder te brengen bij Omrin. Daarvoor heeft de gemeente aandelen verworven in N.V. Fryslân Miljeu, de inzameltak van Omrin. Dit met het oog op de toekomstbestendigheid en kritische processen. De overstap naar Omrin is voltooid.

In het kader van de overgang naar Diftar+, was besloten om 2025 als proefjaar in te richten. Dit proefjaar is inmiddels afgerond en heeft waardevolle inzichten opgeleverd die worden benut bij de formele invoering per 1-1-2026.

Flankerend beleid en compenserende maatregelen

Het flankerend en compenserend beleid voor verschillende doelgroepen is ingericht en in december 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. In het proefjaar 2025 is gemonitord hoe veel aanvragen daarvoor zijn gedaan. We hebben maatregelen genomen om bepaalde doelgroepen te compenseren:

- Kwijtschelding vast tarief en lagere tarieven voor minima.
- Compensatie voor medisch- of incontinentieafval en de mogelijkheid hiervoor gratis een extra container aan te vragen.

tijdens de Open Dag van de gemeente in 2024. Daarnaast waren we aanwezig bij wijk- en dorpsplatforms en bij bijeenkomsten zoals de ledenvergadering van de Onafhankelijke Seniorenvereniging Wolvega en de weekmarkt in Noordwolde. Ook zijn er informatieavonden georganiseerd over ondergrondse containers en excursies naar Ecopark de Wierden van Omrin in Heerenveen. Op die momenten is informatie verstrekt en hebben inwoners hun mening kunnen geven en vragen kunnen stellen.

De laatste voorbereidende stap was het doen van een onderzoek naar een realistische tarifiering. Hierbij is goed gekeken naar ervaringen van omliggende gemeenten en naar de informatie die het testjaar 2025 aan informatie heeft opgeleverd. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in vaste kosten en variabele kosten. De variabele kosten zijn gerelateerd aan het aantal aangeboden kilo's restafval. Daarnaast is een bedrag vastgesteld per keer dat de restafvalcontainer wordt aangeboden. Bij de bepaling van het tarief is gekeken naar dat alle financiële risico's zijn afgedekt en dat er voor inwoners een realistische prikkel is om het goed scheiden van afval te stimuleren.

De gemeenteraad heeft tijdens de raadsvergadering op 3 november 2025 de Verordening Afvalstoffen 2026 vastgesteld.

Met alle genomen stappen is succesvol invulling gegeven aan het in 2021 genomen raadsbesluit om het Diftar+ systeem in te voeren.

Inzameling door Omrin

Omrin heeft in 2025 de inzameling vlot overgenomen, eerst met voertuigen van de gemeente en inmiddels met eigen voertuigen.

In de eerste weken zijn alle operationele zaken rondom de inzameling geoptimaliseerd, wat resulteerde in een soepele overgang zonder merkbare hinder voor inwoners.

In het voorjaar van 2025 zijn bij alle huishoudens alle inzamelmiddelen vervangen. Vanaf de zomer van 2025 worden de containers gewogen en sinds juli 2025 is het aantal gewogen kilo's inzichtelijk voor de inwoners via de Omrin Afvalapp.

Binnen de gemeente heeft een hoog percentage huishoudens de app gedownload, namelijk 72,24%. Bij woningcomplexen zijn de bestaande inzamelmiddelen vervangen door centrale, afsluitbare inzamelmiddelen en deze draaien snel mee in het nieuwe inzamelsysteem. Op enkele locaties bleek hiervoor maatwerk noodzakelijk. Dit is vormgegeven in afstemming met gemeente, Omrin en bewoners.

Communicatie

Gedurende 2022-2025 is in lijn met het opgestelde communicatieplan op verschillende momenten informatie gedeeld. Onder andere door huis-aan-huis bezorgde afvalkranten en berichten en artikelen in de Westwijzer en op sociale media.

Daarnaast heeft er op verschillende momenten en locaties participatie plaatsgevonden. Bijvoorbeeld

Beleidsbrief Klimaat & Duurzaamheid

Opgave

Het periodiek uitgeven van de beleidsbrief Klimaat en Duurzaamheid.

Realisatie

De beleidsbrief is eind 2023 door het college vastgesteld en met de raad gedeeld. Het doel was om de beleidsbrief periodiek uit te geven. Echter, door de resultaten van de systeemstudie en het aangenomen amendement van eind 2024 (voor een Kaderstellend Adaptief Programmaplan Energietransitie) is de focus verlegd naar het uitwerken van een nieuw programmaplan en het verder uitvoeren van de activiteiten die onder de drie thema's vallen die in de beleidsbrief waren benoemd. De drie hoofdthema's uit de beleidsbrief Klimaat en duurzaamheid waren als volgt:

- Klimaatadaptatie
- Energietransitie
- Circulaire Economie

Klimaatadaptatie

In het uitvoeringsprogramma van het gemeentelijk Rioleringsplan staan negen maatregelen die uitgevoerd worden om gevolgen van extreme regenval te beperken. In 2024 is de klimaatmaatregel Houtstraat in Wolvega uitgevoerd. In 2025 is de voorbereiding van de klimaatmaatregelen de Omgang in Wolvega, het Kolksplein in Wolvega, de Reitsmastraat in Noordwolde, de IJsaanweg in Noordwolde en de

Nieuwstraat in De Blesse opgestart. Daarnaast zijn in andere projecten maatregelen meegenomen die bijdragen aan het klimaatrobust inrichten van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld bij de herinrichting van de Steenwijkerweg in De Blesse en het centrumplan in Wolvega. In beide projecten is een regenwaterriool aangelegd en is het straatprofiel aangepast.

In 2024 is er een regentonactie geweest om onze bewoners te stimuleren om regenwater op te vangen voor gebruik in de tuin. Er zijn tijdens de actie 168 regentonnen verkocht.

Pijler Energietransitie

OER

De gemeente Weststellingwerf werkt samen met andere Friese gemeenten, Rijkswaterstaat en de RES-regio Fryslân binnen het landelijke programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER). Het doel hiervan is het benutten van rijksgronden langs snelwegen voor de opwek van zonne-energie. In 2024 zijn we begonnen met de voorverkenning van de gronden langs de A32. Inmiddels is de voorverkenning afgerond. Eind 2025 is gestart met de verkenningfase, waarin de kansrijke percelen verder onderzocht worden op onder andere landschappelijke inpassing, participatie, planologische borging en marktbenadering.

Uitvoering Transitievisie Warmte

Organisatie Syntraal heeft een quickscan uitgevoerd naar de mogelijkheden van Warmtenetten in Weststellingwerf. Technisch gezien zou een warmtenet in het centrum van Noordwolde en het centrum van Wolvega mogelijk zijn.

Financieel gezien zijn deze echter niet haalbaar. Wel is het advies om nader onderzoek te doen naar kleinschalige warmtenetten (bijvoorbeeld voor een buurt of een wooncomplex). Dit is een trend van nieuwe typen warmtenetten waarvan pas enkele pilots zijn uitgevoerd in Nederland.

Wanneer het onderzoek naar kleinschalige warmtenetten zal worden uitgevoerd, zal in het nog vast te stellen Warmteprogramma (eind 2026) worden opgenomen.

Nu Lelie

Onder het programma NulLelie van Liander vallen drie projecten in de gemeente Weststellingwerf.

Het project Lemmer Oost uitbreiding van het middenspanningsnet in de westhoek van de gemeente is in voorbereiding. Oplevering is voorzien in 2030.

Het project Wolvega betreft de uitbreiding van het middenspanningsnet in Wolvega en is in voorbereiding. Oplevering is voorzien in 2030.

Het project Oldeberkoop betreft het bouwen van een nieuw schakelstation in Oldeberkoop welke gevoerd gaat worden vanuit Gorredijk. Hierop wordt ook Noordwolde aangesloten. Hierna wordt Noordwolde afgekoppeld van OS Wolvega waardoor daar meer capaciteit beschikbaar komt voor Weststellingwerf. Dit project is in voorbereiding en oplevering wordt voorzien in 2029.

Buurtrealisatieplannen

Om het middenspanningsnet gestructureerd uit te breiden, heeft Liander in 2024 het fenomeen Buurtrealisatieplannen in het leven geroepen. Het doel is om per buurt in kaart te brengen hoeveel het net verwaard moet worden om invulling te geven aan de energietransitie. Ten behoeve van de Buurtrealisatieplannen, is samen met Liander een concept-samenwerkingsovereenkomst met de gemeente opgesteld. Echter, Liander heeft de uitvoeringstermijnen voor de Buurtrealisatieplannen gewijzigd tot een nog nader overeen te komen planning, omdat het de netverzwaring nog niet noodzakelijk achtte op dat moment.

Eigen vastgoed

Ook met ons eigen vastgoed zijn we druk bezig. Vooral in en rond het gemeentehuis is er veel gebeurd de afgelopen jaren. Denk aan verlichting, de zonnecarport en de optimalisering van onze WKO.

Sinds een aantal jaren zijn we ook gecertificeerd voor de CO2-prestatieladder. Hierin monitoren we elk jaar de uitstoot van de gehele organisatie en al onze gebouwen.

Momenteel wordt er gewerkt richting Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplannen (DMJOPs). Daarin worden verduurzamingen meegenomen in de onderhoudsplannen van gebouwen en weten we jaren van tevoren al wanneer we gebouwen gaan aanpakken. Daarnaast wordt er verkend of een groen dak haalbaar is op het gemeentehuis. Als dat kan, en als dit wordt goedgekeurd door college en raad, wordt dat over drie jaar meegenomen in de vervanging van de dakbedekking.

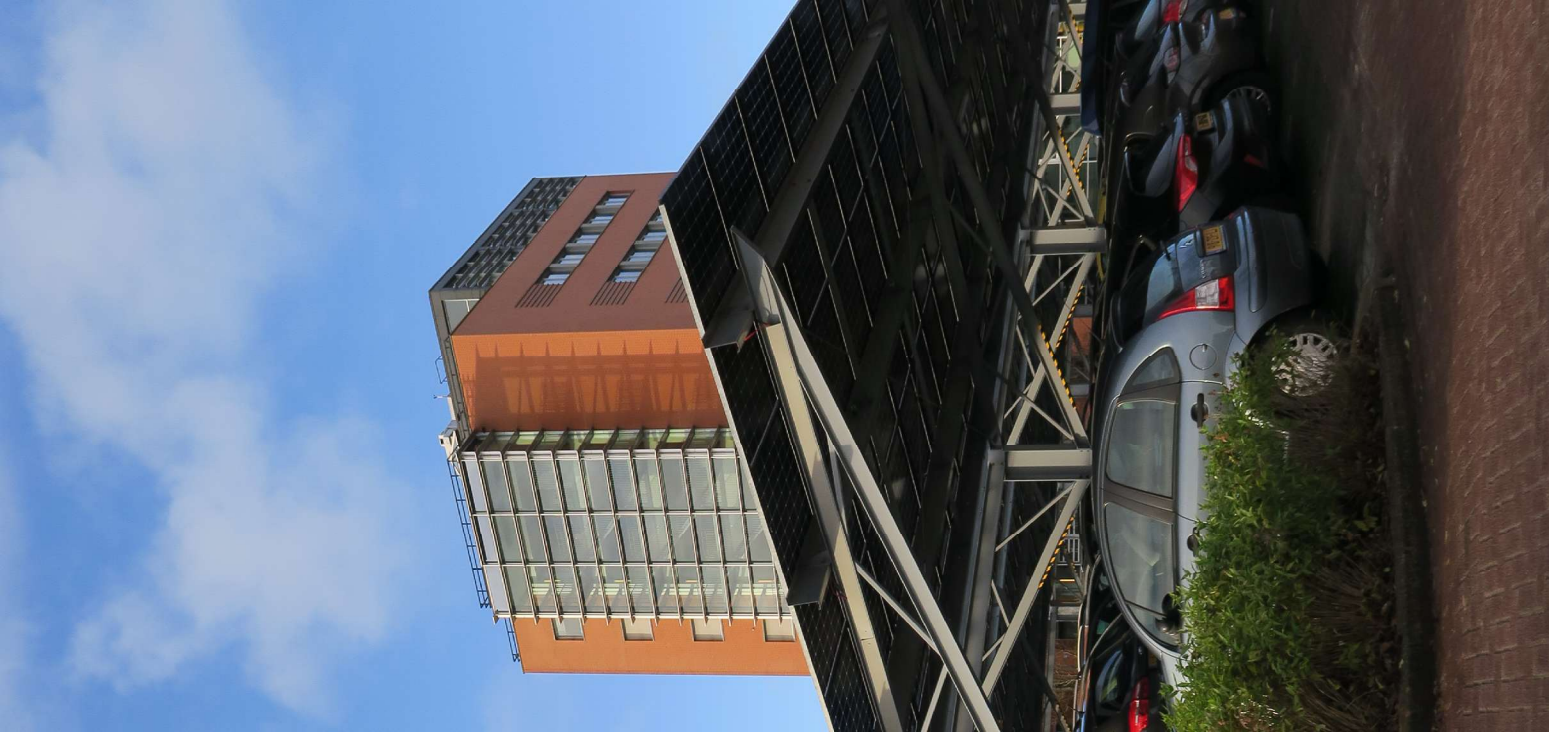
Pijler Circulaire Economie

Voor de pijler circulaire economie zijn wij aangesloten bij de Vereniging Circulair Fryslân. Via dit netwerk zijn we betrokken bij de regionale ontwikkelingen op het gebied van circulariteit en

leren we van praktijkervaringen en -voorbeelden van andere gemeenten en organisaties.

Tevens hebben we in 2025 het voormalig actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) geëvalueerd en opnieuw opgesteld. Het nieuwe actieplan is tot stand gekomen in samenwerking met de OWO-gemeenten. Het is een plan dat is opgesteld mét de organisatie en vóór de organisatie. Het doel van dit plan is om door middel van onze inkoop en aanbesteding bij te dragen aan maatschappelijke meerwaarde, met een duidelijke focus op klimaat en circulariteit

Onze ambitie is om de Van Afval Naar Grondstoffen (VANG)-doelstellingen te realiseren. Dat betekent dat we afval niet langer zien als iets om te verbranden, maar als iets om zoveel mogelijk opnieuw als grondstof in te zetten. Om de hoeveelheid restafval te beperken, heeft de gemeenteraad in juni 2021 besloten om een systeem van tariefdifferentiatie op gewicht (diftar+) in te voeren. Diftar+ is in 2025 voorbereid en getest.

Opgave

Het opstellen en uitvoeren van een OWO-uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Deze opgave vloeit voort uit de Transitievisie Warmte, die in 2021 is vastgesteld. Daarin zijn de volgende doelen opgenomen:

- Voor 2030 minimaal 20% aardgasreductie ten opzichte van 2019
- Voor 2050 een volledig aardgasvrije gebouwde omgeving

Realisatie

In het uitvoeringsprogramma is de Transitievisie Warmte uitgewerkt in concrete acties en maatregelen.

Het tussendoel van 20% aardgasreductie ten opzichte van 2019 is behaald. In 2023 was het aardgasgebruik gedaald met 34,4% per woning sinds 2019. De daling komt door hoge gasprijzen, zuiniger stookgedrag, isolatiemaatregelen, toename van zonnepanelen en warmtepompen en gemeentelijk beleid/acties.

We hebben onderstaande acties uitgevoerd.

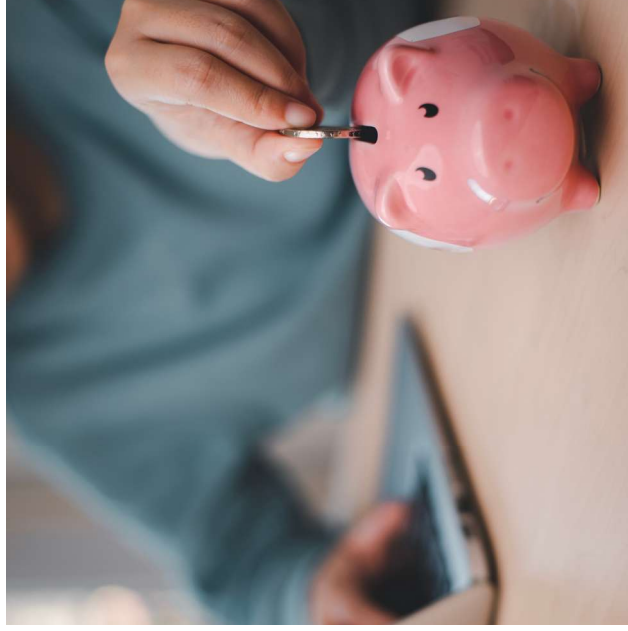
Publiekscampagne warmtetransitie

Als onderdeel hiervan hebben we de isolatieactie opgezet. Met de isolatieactie kunnen inwoners met een slecht geïsoleerde woning met een WOZ-waarde tot € 429.300 (peildatum 2022) subsidie aanvragen voor het isoleren van hun woning. Om dit onder de aandacht te brengen, is er een brochure gemaakt die onder de betreffende woningen is verspreid. In het voorjaar en de

zomer van 2025 is een aanbesteding van de energieverkenningen opgezet. Daarnaast is in september 2025 de Slimme Isolatiegids uitgebracht. Deze is bij alle huishoudens per post bezorgd. Verder zijn er inloopbijeenkomsten met energicoaches georganiseerd.

OWO-energiebureau

In 2024 hebben we een OWO-energiebureau opgericht. Inmiddels zijn vier energieverkenningen in dienst. Zij ondersteunen inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Per 23 juni 2025 zijn 96 individuele adressen bezocht door een energieverkenner van de gemeente.

SPUK's

Vanuit het Rijk hebben wij twee specifieke uitkeringen (SPUK's) ontvangen: de Lokale Aanpak Isolatie (LAI) via het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) en de SPUK Aanpak Energiearmoede.

Met de middelen uit het NIP heeft de gemeente de subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie opgezet, waarmee inwoners financieel worden ondersteund bij het isoleren van hun koopwoning. Per 17 september 2025 hebben 491 inwoners de subsidie aangevraagd.

De SPUK Aanpak Energiearmoede is ingezet om inwoners met (een risico op) energiearmoede te ondersteunen. Zo hebben we tweemaal een witgoedwissel georganiseerd waarbinnen 623 witgoedwissels hebben plaatsgevonden. Via de Voedselbank zijn een tiental FIX-bonnen aangevraagd en verstrekt. Daarnaast is eind 2025 begonnen met het opzetten van een FIX-team dat kleine energiebesparende maatregelen bij inwoners thuis kan uitvoeren.

Onderzoeken en verkenningen

Haalbaarheid collectieve warmtenetten in Wolvega en Noordwolde

Grootschalige warmteoplossingen zijn op dit moment voor onze gemeente geen goed/haalbaar alternatief. We leggen daarom de komende jaren de focus op verduurzaming/isoleren in combinatie met individuele warmteoplossingen en onderzoeken daarnaast de mogelijkheden van kleinschalige warmtenetten.

Groen-gasagenda (groen gas en waterstof) en innovaties

We schrijven een visie op groen gas in de gemeente Weststellingwerf, zodat de doelen en richting voor de gehele organisatie duidelijk zijn. We werken aan een voorstel voor een groot pilot-project in de gemeente. Daarnaast spreken we met provincie Friesland en andere gemeenten en provincies in het land ten behoeve van informatieuitwisseling en het doen van onderzoeken.

Soortenmanagementplan

Er is voor het borgen van soortenbescherming en een soepele uitvoering van de isolatieopgave een soortenmanagementplan opgesteld.

De onderzoeken hiervoor zijn in het najaar van 2025 afgerond en de resultaten zijn in december opgeleverd. Samen met de gemeenten Opsterland en Ooststellingwerf, zijn we de eerste Friese gemeenten die een pre-SMP hebben ontvangen en de hiervoor benodigde compensatie hebben afgerond in de vorm van 23 vleermuizen kraamkasten. Met het pre-SMP kan 10% van de inwoners in de woonkernen door met isoleren zonder dat er een duur ecologisch individueel onderzoek nodig is. In de praktijk blijven we daar goed onder. Door het opgeleverde Soorten Managementplan wordt dit in 2026 100% per CBS-buurt.

Wijk- en dorpsuitvoeringsplannen

In het dorp Oldeholtpe is het sociale en technische onderzoek afgerond. Het dorp onderzoekt de mogelijkheden voor de aanleg van een eigen zonnepark voor de energievoorziening. In het naastgelegen Ter Idzard wordt eenzelfde onderzoek opgezet met het dorp. Daarna wordt er, naar verwachting, in de loop van 2026 in beide dorpen een uitvoeringsplan opgesteld.

Vormgeven van een duurzame coalitie

Samen met onze partners werken we actief aan het verduurzamen van onze gemeente. Er wordt samengewerkt met de netbeheerder Liander en er worden prestatieafspraken gemaakt met woningbouwcoöperaties. Eind 2025 is samen met hen Duurzaamheidsatelier WOCO's georganiseerd om van elkaar te leren en te inspireren. Ook wordt er wordt actief samengewerkt met de OWO-gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn het OWO-energiebureau, het Soorten Management Plan en de CO2 prestatieladder.

Opgave

Het opstellen van een communicatieplan in 2022 en het vervolgens jaarlijks opstellen van een communicatie-jaaragenda.

Realisatie

Vanwege capaciteitsproblemen is het communicatieplan later gerealiseerd dan oorspronkelijk de planning was. In 2022 en 2023 is klimaat en duurzaamheid wel structureel meegenomen in de communicatie van Gemeente Weststellingwerf, maar dit gebeurde zonder een overkoepelend communicatieplan.

In het tweede kwartaal van 2024 is het communicatieplan voor Klimaat & Duurzaamheid met de bijbehorende jaaragenda voor dat jaar opgesteld en vastgesteld. In het communicatieplan is beschreven hoe we met behulp van de drie deelstrategieën (actief informeren, faciliteren van dialoog en stimuleren van actieve deelname), de bewustwording, betrokkenheid en participatie van onze inwoners, ondernemers en de interne organisatie willen vergroten. Vanuit het communicatieplan worden sinds 2025 jaarlijks communicatie jaaragenda's gemaakt en vastgesteld. De jaaragenda's van 2024 en 2025 beschrijven de concrete acties, projecten en publiciteitscampagnes die we in het betreffende jaar doen om uitvoering te geven aan het communicatieplan. De jaaragenda 2025 is begin dat jaar opgesteld. Maar vanwege een onvolledige overdracht, is deze (tezamen met de jaaragenda 2026) in het vierde kwartaal van 2025 vastgesteld.

Opgave

Het werken aan de Regionale Energie-strategie Fryslân en het cyclisch herzien hiervan samen met andere Friese overheden en betrokkenen. Daarnaast het laten uitvoeren van een systeemstudie netwerkcongestie.

Realisatie

RES Fryslân

Voor de duurzame opwek zijn afspraken op provinciaal en lokaal niveau gemaakt. In de Regionale Energiestrategie (RES) Fryslân heeft Weststellingwerf in 2021 een bod gedaan van 0,094 TWh (338 TJ) aan grootschalige opwek dat in 2030 gerealiseerd moet zijn.

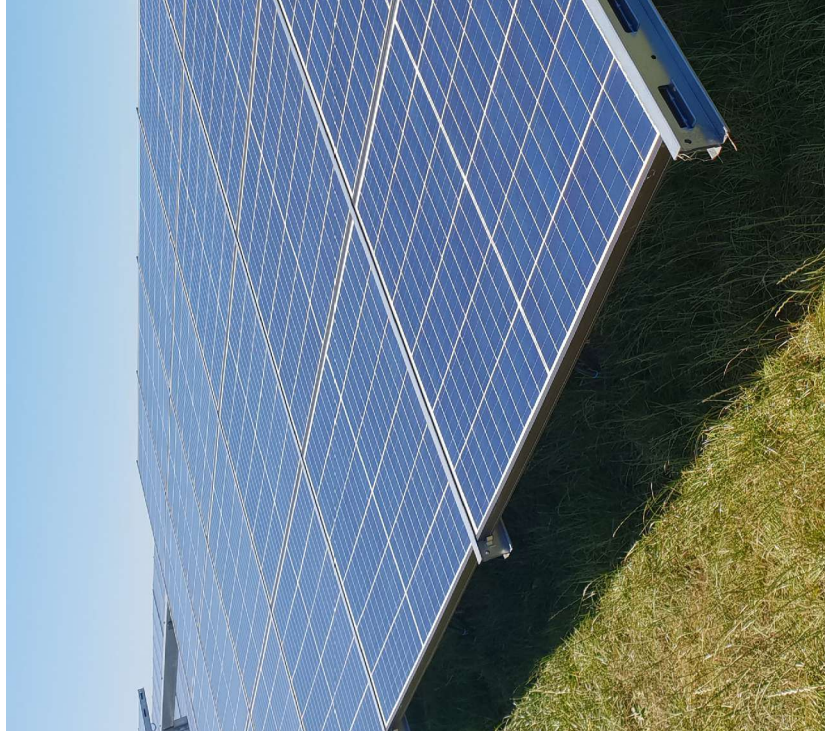
In 2025 heeft Weststellingwerf ongeveer 35% van haar doelstelling (0,033 TWh, 119 TJ) gerealiseerd. Om de doelstelling te halen, is de komende jaren een groei van 0,061 TWh (220 TJ) nodig. Hiervoor zijn nu plannen in ontwikkeling/voorbereiding. Bijvoorbeeld het geplande zonnepark in Oldeholtwolde, op de zandwinningsvlakte, kan ongeveer 103 TJ opleveren. Hiermee wordt ongeveer twee derde van de doelstelling behaald. Daarnaast zijn ook nog ideeën in ontwikkeling voor kleinschalige opwek voor 5 ha / 5 MW nabij dorpskernen. Uitvoering hiervan zou ons dichterbij de doelstelling van 2030 kunnen gaan brengen.

Systeemstudie

In 2024 heeft Berenschot, samen met Liander, een systeemstudie (Regioanalyse) uitgevoerd. Hierbij werden de bestaande energienetten, de ontwikkelingen op relevante beleidsterreinen en

de toekomstige invloed op de energienetten in kaart gebracht. Dit geeft een beeld van in hoeverre de netten toekomstbestendig zijn en/of waar mogelijke knelpunten gaan optreden.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het recent uitgebreide onderstation Wolvega medio 2030 alweer te klein zou zijn. Echter, in de loop van 2025 bleek dat hieraan een reservering van een batterijexploitant aan grondslag lag die bij nader inzien niet door is gegaan. Hierdoor heeft het onderstation ook na 2030 ruim voldoende capaciteit ter beschikking. Hiermee gaat de noodzakelijke uitbreiding/verplaatsing van het onderstation in tijd naar achteren. Wanneer de uitbreiding kan plaatsvinden, zal Liander nog moeten vaststellen.

Verkeer en Vervoer

Opgave

Het opstellen van een Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) waarmee een kader wordt gegeven voor het realiseren van een eenduidige, duurzame en toekomstbestendige verkeersstructuur.

Hiermee kunnen verkeerskundige knelpunten worden aangepakt en een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid worden gerealiseerd voor elke weggebruiker.

Het GVVP geeft kaders waaraan ontwikkelingen op en langs wegen en fietspaden in de gemeente getoetst kunnen worden en geeft handvatten voor de inrichting van de openbare infrastructuur.

Realisatie

Het GVVP is in april 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.

Eind 2023 is een start gemaakt met de aanpak van een aantal verkeerskundige knelpunten die door middel van kleinschalige maatregelen kunnen worden opgelost. Dit is doorgezet in de jaren 2024 en 2025. Naar verwachting is het hiervoor beschikbaar gestelde budget eind 2025 volledig besteed.

In februari 2025 is het plaatsingsbeleid laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen door de

raad vastgesteld. Op grond van het plaatsingsbeleid heeft de gemeente meer regie op het aanleggen van laadpalen en op het meegroeien met de toenemende vraag naar laadpalen. De gemeente plaatst extra laadpalen om in de laadbehoefte van bezoekers te voorzien.

Duurzame inrichting Openbare ruimte

Opgave

Het maken van een procesvoorstel Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR).

Er is in kaart gebracht wat het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte is, waar aandachtspunten liggen en wat financiële gevolgen zijn van keuzes in relatie tot kwaliteitsniveau. Dit is vastgelegd in het IBOR dat in december 2025 aan de raad is voorgelegd ter vaststelling.

Daarna kan, met de inzichten uit het IBOR en het GVVP en op basis van de hoofdlijnen van de Omgevingsvisie, het DIOR worden uitgewerkt. We kiezen voortaan voor de naam HIOR, wat staat voor Handboek Inrichting Openbare Ruimte.

Deze titel dekt de lading beter en het is een meer gangbare naam. Het HIOR zal in de tweede helft van 2026 worden voorgelegd aan de raad ter besluitvorming.

Opgave

Het opstellen van een beeldkwaliteitsplan waarmee inzicht wordt verkregen in de gewenste kwaliteit van de bebouwing en buitenruimte. Het is een verbindend element tussen landschap, architectuur en stedenbouw.

Realisatie

Beeldkwaliteit is deels opgenomen in de IBOR. Daarin zijn kwaliteitsniveau's bepaald en wordt aangegeven wat de consequenties zijn voor onderhoud en vervanging. Ook vindt verdere uitwerking ten aanzien van beelden bij ontwikkelingen nog plaats in de HIOR.

Opgave

Het opstellen van een ambitiedocument voor het uitvoeren van ecologisch maai-/bermbeheer, daar waar mogelijk. Daarnaast het laten plaatsvinden van de uitvoering ervan.

Realisatie

Gazons worden zoveel mogelijk ecologisch beheerd. Uitgezonderd hiervan zijn locaties zoals speelplaatsen en delen die kort gemaaid moeten worden ten behoeve van bijvoorbeeld verkeersveiligheid. In de praktijk betekent dit dat momenteel ongeveer 10% van de gazons minder vaak gemaaid wordt. Bermen worden 100% ecologisch beheerd.

Het anders maaien van de gazons is ingevoerd in 2023 en het anders maaien van de bermen in 2024. Om de resultaten te monitoren is in 2023 een nul-meting uitgevoerd. In 2024 heeft de eerste monitoring plaats gevonden. De resultaten daarvan zijn gedeeld op de website, zie het kopje Effectmeting: <https://www.weststellingwerf.nl/ecologisch-beheer-bermen-en-gazons>. In 2025 heeft een nieuwe monitoring plaatsgevonden.

Opgave

Het doen van meer investeringen in het onderhoud en de kwaliteit van de speelveldjes.

Voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat er plekken zijn waar zij kunnen spelen en elkaar kunnen ontmoeten. Van buiten-spelen blijf je fit en kinderen ontwikkelen hierdoor op speelse wijze hun motorische en sociale vaardigheden.

Realisatie

Er zijn verschillende bewonersinitiatieven gestimuleerd. Dit door middel van het dorpenfonds of het zoeken van samenwerkingen met andere beleidsterreinen, zoals sport, gezondheid, sociale basis en gezonde leefomgeving. Voorbeelden zijn de Haenepolle in Noordwolde, de hindernisbaan in Sonnega, Ringweg-Oost in Noordwolde en ontwikkelingen in de Lindewijk.

Daarnaast hebben we meegeedaan aan het project De Buitenkans van de Buitenspeelcoalitie. Hierdoor is er een nieuwe speelplek ontwikkeld in Steggerda. Verder denken we mee met ontwikkeling van schoolpleinplannen, zoals in Oldelamer met een bijdrage uit het dorpenfonds.

Het reguliere beheer en onderhoud van de speelplekken is uitgevoerd. Waar het mogelijk was, zijn er koppelingen gemaakt met initiatieven van bewoners of andere beleidsterreinen.

Dienstverleningsvisie

Opgave

Het uitvoeren van de thema's uit de Dienstverleningsvisie uit 2021 door middel van uitvoeringsplannen.

We willen beter samenwerken met inwoners, bedrijven en organisaties. Dat doen we door samen te praten, te beslissen en te doen. Dit op basis van vijf belangrijke uitgangspunten beschreven in de visie op dienstverlening. Die gebruiken we als toets voor de onderwerpen waar we mee aan de slag gaan.

Realisatie

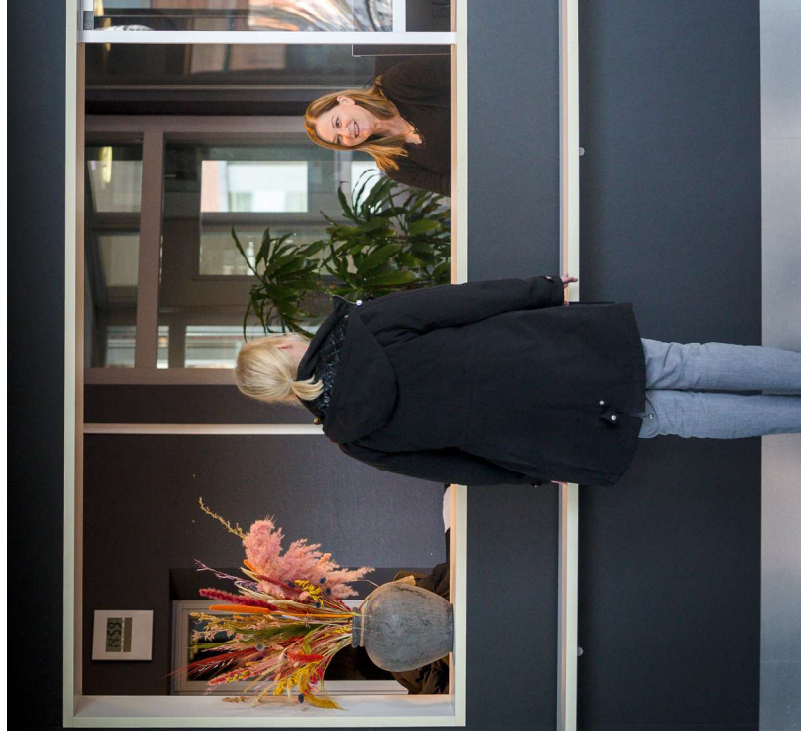
- De website heeft sinds eind 2024 het toegankelijkheidslabel A. Dat betekent dat de website toegankelijk is voor alle doelgroepen, ook voor mensen met een beperking. Elke drie jaar wordt dit opnieuw getoetst. We werken er hard aan om deze status te behouden. Nieuwe content wordt zoveel mogelijk direct volgens de toegankelijkheidseisen geplaatst.
- We willen dat onze communicatie voor iedereen begrijpelijk is. Daarom schrijven we onze teksten in 'heldere taal'. Want teksten op taalniveau B1 begrijpt (bijna) iedereen. We brengen 'heldere taal' op verschillende manieren in de organisatie onder de aandacht. We trainen de medewerkers om B1 te schrijven en bieden hiervoor diverse hulpmiddelen aan.
- Aanvragen en verzoeken die digitaal mogen worden gestart, zijn grotendeels digitaal

ingericht. Dit verschildt per proces, bijvoorbeeld via een webformulier, portaal of e-mail. Fysieke en digitale toegang blijven beide beschikbaar, conform de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

- De toegang van het sociaal domein is weer ondergebracht in de publiekshal. In 2024 zijn versneld twee gespreksruimtes aangepast naar een grotere familiekamer. Andere wensen worden afgewogen in de planontwikkeling voor de publiekshal.
- De organisatie werkt met een nieuwe telefooncentrale. Medewerkers van Weststellingwerf bellen via Teams, wat dankzij de integratie met Office 365 meer mogelijkheden tot samenwerken biedt.
- Sinds eind 2025 is er een chatfunctie beschikbaar voor inwoners van onze gemeente. Deze chat is inmiddels getest en wordt verder uitgerold. Via de chat kunnen inwoners gemakkelijk contact met ons opnemen en hun vragen stellen.
- In het laatste kwartaal van 2025 wordt een nieuwe applicatie in gebruik genomen voor meldingen openbare ruimte. Hierdoor wordt het voor melders makkelijker om de voortgang van de afhandeling te volgen en om te zien of er door andere melders eenzelfde melding is gemaakt.
- In de tweede helft van 2024 hebben we een groot onderzoek uitgevoerd onder onze inwoners naar onze dienstverlening en communicatie. Dit onderzoek gaf ons belangrijke informatie voor het herijken van onze dienstverlenings- en communicatievisie. Ook hebben we overleggen en informatiesessies georganiseerd met MT, directie, college en de raadswerkgroep.
- De visie op dienstverlening is in 2025 herijkt, met als motto: betrouwbaar, duidelijk,

betrokken. Vanuit het programma dienstverlening worden thema's opgepakt zoals servicenormen, bereikbaarheid en het uitdragen van de visie. De voorbereiding en uitvoering van het programma is vanaf de tweede helft van 2025 opgepakt.

- Dienstverlening en communicatie hangen nauw met elkaar samen. We hebben er daarom voor gekozen om in 2025 eerst de dienstverleningsvisie te vernieuwen. Als uitwerking op de dienstverleningsvisie zijn we eind 2025 gestart met het vernieuwen van de communicatievisie. Hierdoor worden beide visies op hetzelfde motto en dezelfde principes gebaseerd, waardoor ze elkaar nog beter versterken.

Opgave

Het verder brengen van de al ingezette organisatieontwikkeling.

We hebben in het laatste jaar van de vorige collegeperiode een organisatieontwikkeling op gang gebracht, waarbij we via 6 ontwikkelingen werken aan verschillende doelstellingen. De structuurwijziging was nagenoeg afgerond en er zijn flinke stappen gezet binnen de ontwikkelingen hybride werken, beheersing en veranderende dienstverlening.

In deze bestuursperiode gaan we hiermee door. Ook gaan we deze collegeperiode onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de ruimte in het gemeentehuis anders te gebruiken en flexibeler in te zetten, ook voor externe partijen. Hier stellen we incidenteel € 250.000 voor beschikbaar. De komende jaren zetten we in op het cultuurtraject wendbaarheid en professionaliteit, waarin we ook nieuwe ontwikkelingen meenemen. Deze wijziging brengt de nodige risico's en aspecten met zich mee waarmee we uiteraard rekening houden. Voorbeelden zijn de veiligheid van onze systemen en de belastbaarheid van onze collega's.

Realisatie

Met het organisatieontwikkelingstraject hebben we de afgelopen bestuursperiode gewerkt via zes ontwikkelingen. Zoals bekend zijn vier van deze ontwikkelingen inmiddels afgerond; de structuurwijziging, hybride werken, beheersing/stevig budgethouderschap en OWO samenwerking.

Onze actuele ontwikkelingen zijn 'veranderende dienstverlening' en 'wendbaarheid en professionaliteit'.

Structuurwijziging afgerond

De structuurwijziging is naar tevredenheid afgerond. Bij een tussentijdse evaluatie zijn de punten op de i gezet door bij de gebiedsteams een indelingsaanpassing door te voeren. Er heeft daarnaast een verdere versterking van de uitvoering plaatsgevonden. We zijn overgegaan van opgavemanagement en opgavesturing naar programmasturing.

Wendbaarheid en professionaliteit

We hebben met deze ontwikkelingen een impuls willen geven aan de integrale advisering aan de gemeenteraad en het college. Het Management Development Traject (MDT) is hier ondersteunend in. Het tweejarig MDT is afgerond. Er is in gezamenlijkheid een kernboodschap opgesteld welke heeft geresulteerd in de organisatievisie 'Welzijn in Weststellingwerf' en het Organisationsplan 2025 (e.v.). Het MDT heeft hechtheid binnen de teams verstevigd en rust en stabiliteit in het management gecreëerd.

Hybride werken

Deze ontwikkelingen zijn afgerond. Hybride werken is geïmplementeerd en de manier van werken is niet meer weg te denken: werken waar het werk is. Daar hebben we onze faciliteiten op toegerust en iedereen heeft zijn weg daar goed in kunnen vinden. Het Werkcafé in zijn huidige vorm heeft daarin een belangrijke bijdrage geleverd. Er is een plek van gemaakt die uitnodigt tot ontmoeting en daarmee de integraliteit bevordert.

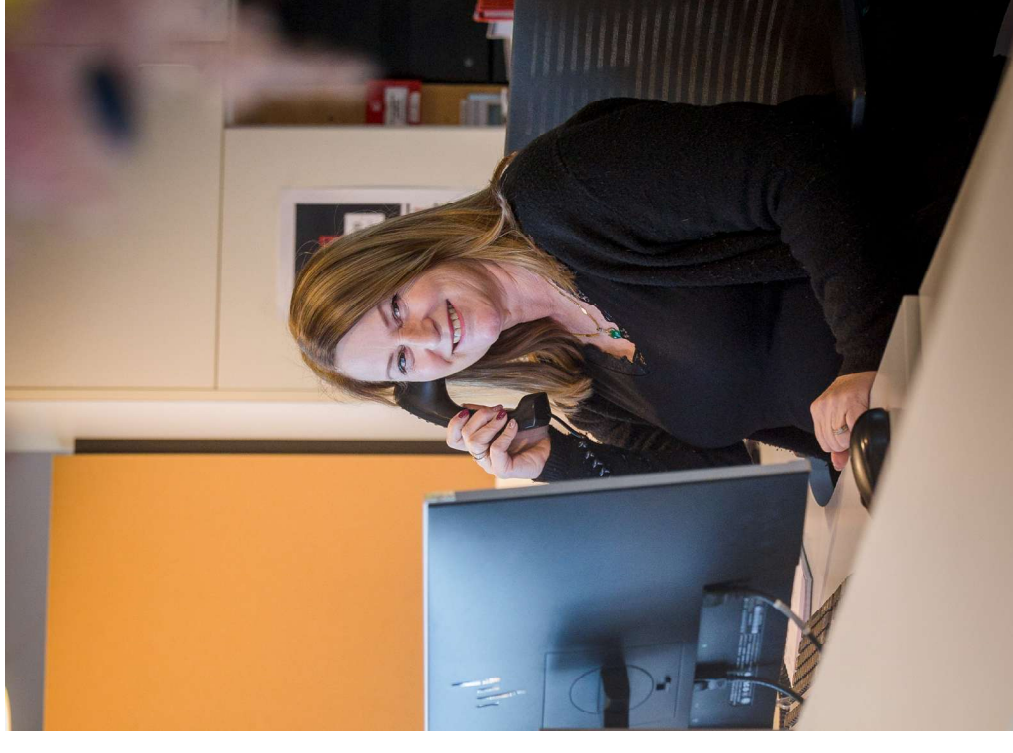
Veranderende dienstverlening

In mei 2025 is de Herijking van de visie op dienstverlening vastgesteld door de gemeenteraad. De herijkte visie op dienstverlening van de gemeente

Weststellingwerf is gebaseerd op een helder motto: "Betroonbaar, Duidelijk, Betrokken". Voor meer informatie wordt verwezen naar opgave 36.

Beheersing en stevig budgethouderschap

Er is een nieuwe mandaatregeling en een nieuwe budgethoudersregeling geïmplementeerd. Beide beleidsdocumenten zijn goed passend bij de gewenste organisatiestructuur en -cultuur. Hiermee werken we er aan dat we het eigenaarschap op de juiste plek belegd krijgen.

Opgave

Het stellen van hogere eisen aan privacy en informatiebeveiliging.

Realisatie

Om deze opgave te kunnen realiseren was een uitbreiding van 0,8 fte nodig. In 2023 is de uitbreiding gerealiseerd met de komst van de functie van CISO (functionaris informatiebeveiliging). Dit betekent dat sindsdien het team privacy en informatiebeveiliging uit 3 personen bestaat.

Vanaf half 2023 zijn stappen gemaakt op het gebied van beleid rondom privacy en informatiebeveiliging. Er is meer aandacht geschonken aan het vergroten en borgen van het bewustzijn bij onze medewerkers en bestuurders. Tenslotte zijn er goede stappen gemaakt voor de verdere implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. In januari 2025 hebben we in OWO-verband het afwegingskader laten vaststellen, wat concreet betekent dat we met z'n drieën hetzelfde beleid op informatiebeveiliging gaan hanteren en gezamenlijk aankomende jaren willen groeien naar volwassenheidsniveau 3.

Eind 2024 heeft de rekenkamer een onderzoek verricht op het gebied van informatiebeveiliging in de drie gemeenten. Uit dit onderzoek is, onder andere, naar voren gekomen dat we nog meer met elkaar moeten samenwerken, gezamenlijk een bewustwordingscampagne moeten uitrollen en de raad meer moeten meenemen met betrekking tot dit onderwerp.

Opgave

Het doen van onderzoek naar welke mogelijkheden er zijn om de ruimte in het gemeentehuis anders te gebruiken en flexibeler in te zetten, ook voor externe partijen.

Realisatie

Er heeft een verkenning plaatsgevonden naar de eventueel beschikbare ruimte in het gemeentehuis. We zien dat een paar jaar na COVID-19 het gebruik van het kantoorpand door de eigen organisatie weer is toegenomen. Hierdoor is de beschikbare ruimte zeer beperkt.

Vanuit de visie op Dienstverlening (vastgesteld in mei 2025) volgt een verkenning voor een mogelijke herinrichting van de publiekshal. Toegankelijkheid en gastvrijheid zijn hierbij aandachtspunten.

Opgave

Het intern verbetering doorvoeren op het gebied van veiligheid en het uitvoeren van het Integraal Veiligheidsbeleid.

Realisatie

Integraal veiligheidsbeleid

In december 2023 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2024 – 2027 (IVB) vastgesteld. Het IVB is een strategisch beleidsdocument dat de gemeente gebruikt om te sturen op het lokale veiligheidsbeleid. Het markeert prioriteiten, benoemt ambities en uitgangspunten, legt een basis voor lokale en bovenlokale samenwerking en biedt aanknopingspunten voor monitoring, bijsturing en verantwoording. Om dit beleid te vertalen naar de praktische uitvoering zijn, per speerpunt, uitvoeringsplannen opgesteld. Dit IVB 2024 – 2027 bouwt voort op het voorgaande IVB.

Toezicht & Handhaving

In 2024 heeft Toezicht & Handhaving haar capaciteit vergroot. We merken dat vooral in de verruiming van 4 fte in de formatie van Handhaving.

De uitbreiding van het takenpakket bij Handhaving van verkeersovertredingen is niet in 2024 gerealiseerd, omdat handhaving van de Wegenverkeerswet belegd is bij de politie.

Onlangs dat de bevoegdheid van de BOA in domein I uitgebreid mag worden met het bekeuren van fietsers en voetgangers voor drie specifieke lichte verkeersovertredingen, blijft de vraag hoe urgent, noodzakelijk en haalbaar deze

uitbreiding is. De voorwaarde is dat gemeenten, politie en Openbaar Ministerie een gedeeld handhavingsarrangement opstellen. Ons voornemen is om in 2025 met de politie en het Openbaar Ministerie in gesprek te gaan voor het opstellen van een handhavingsarrangement.

Smart Solutions

De verkenning naar het gebruik van Smart Solutions om (verschillende vormen van) overlast tegen te gaan, is deels nog gaande. In 2024 heeft

de verkenning geresulteerd in dat de gemeente samen met Toezicht & Handhaving slimme software heeft aangeschaft en bij de huidige softwareleveranciers is de dienstverlening uitgebreid.

In 2025 verkennen we verder de mogelijkheden om slimme hardware en software te koppelen aan het informatie gestuurd werken van Toezicht & Handhaving.

Opgave

Het verbreden en verdiepen van de OWO-samenwerking.

We willen meer bereiken in de OWO-samenwerking. Zowel op beleidsonderwerpen, personeelsbeleid als financiën. We willen blijven werken aan een efficiënte en doelmatige OWO-samenwerking. Dit betekent een verdiepingsslag van verdere samenwerking.

Realisatie

Binnen de OWO-samenwerking werken de gemeenten Weststellingwerf, Ooststellingwerf en Opsterland samen op basis van een bestuurs-overeenkomst. We bundelen de krachten, zodat de dienstverlening voor ondernemers en inwoners verbetert, afdelingen minder kwetsbaar zijn en we kosten besparen. Bij elk besluit blijft de eigen identiteit van elk van de drie gemeenten voorop staan.

Binnen de OWO-samenwerking zijn er drie OWO-afdelingen. Dit zijn afdelingen die voor alle OWO-gemeenten werken, maar zijn ondergebracht bij één van de drie gemeenten.

De afdeling Bedrijfsvoering is ondergebracht bij de gemeente Weststellingwerf. Deze afdeling is verantwoordelijk voor verschillende zaken, zoals ICT, inkoop, verzekeringen en het verwerken van alle post voor de drie OWO-gemeenten.

De afdeling Vergunning, Toezicht en Handhaving is ondergebracht bij de gemeente Opsterland. Deze afdeling werkt aan zaken als het

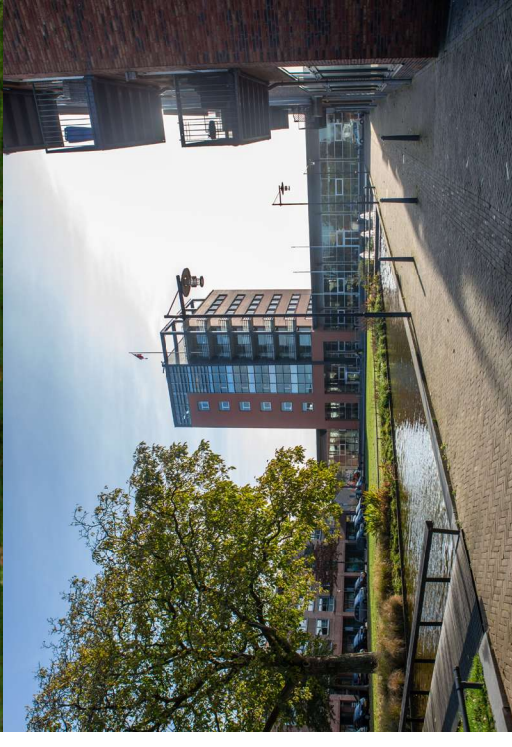
beoordelen van vergunningsaanvragen, het houden van toezicht op basis van vergunningen en het thema 'ondermijning'. Daarnaast zijn de BOA's van alle OWO-gemeenten werkzaam voor deze afdeling.

De afdeling Beheer & Registratie is ondergebracht bij de gemeente Ooststellingwerf. Deze afdeling werkt onder andere aan het innen van belastingen, vastgoedinformatie en het verzorgen van de backoffice van het Sociaal Domein.

Naast de samenwerking op uitvoering, werken de drie gemeenten ook steeds vaker samen op beleidsmatige opgaven. Denk hierbij aan de invoering van de Omgevingswet en het opstellen van Omgevingsplannen, het opstellen van evenementenbeleid en informatieveiligheidsbeleid en het samenwerken aan de energietransitie binnen het OWO-energiebureau. Medewerkers binnen de OWO-gemeenten zoeken elkaar steeds vaker op, delen kennis met elkaar en stemmen met elkaar af. Bijvoorbeeld over HRM, communicatie of juridische zaken.

Tot slot wordt er ook steeds vaker bestuurlijk afgestemd, bijvoorbeeld in aanloop naar regionale overleggen en over gezamenlijke gemeenschappelijke regelingen. Burgemeesters en wethouders kennen elkaar en zoeken elkaar actief op. Hierdoor staat de OWO-samenwerking in de regio bekend als een stevige gesprekspartner en een goed voorbeeld van overheidssamenwerking.

De samenwerking blijft zich ontwikkelen. Daarom is in 2024 de Bestuursovereenkomst uit 2015 geactualiseerd, zodat deze weer goed aansluit op de realiteit van de OWO-samenwerking.

Financiën

Opgave

Het bereiken van een balans tussen gemeentelijke inkomsten en uitgaven.

Realisatie

De afgelopen collegeperiode is stevig ingezet op het behouden en herstellen van een structureel evenwicht tussen gemeentelijke inkomsten en uitgaven. De planning- en controlcyclus, en in het bijzonder de jaarlijkse kadernota, is daarbij het belangrijkste instrument geweest. De kadernota bood steeds de integrale afweging van nieuwe beleidsvoornemens en ontwikkelingen, zodat een evenwichtig financieel perspectief kon worden vastgehouden.

Daarnaast is een ombuigingstraject uitgevoerd. Daarmee hebben we tijdig ingespeeld op knelpunten in de begroting en de balans tussen inkomsten en uitgaven hersteld. Dit heeft ertoe geleid dat we, net als de afgelopen jaren, ook in de komende jaren zwarte cijfers kunnen laten zien. De komende jaren zijn de middelen in balans. Wij laten de gemeentelijke financiën in goede orde achter, zodat er een solide basis ligt voor de toekomst.

Huishoudboekje op orde en het beschikbaar hebben van geld voor investeringen
Zoals hiervoor al aangegeven, staat de gemeente er financieel gezond voor. Dit stevige fundament maakte het mogelijk om de afgelopen periode

te investeren in voorzieningen en projecten die belangrijk zijn voor inwoners en de ontwikkeling van de gemeente. Bovendien zijn er middelen gereserveerd voor toekomstige investeringen, zowel in de dynamische investeringsagenda als in de exploitatie.

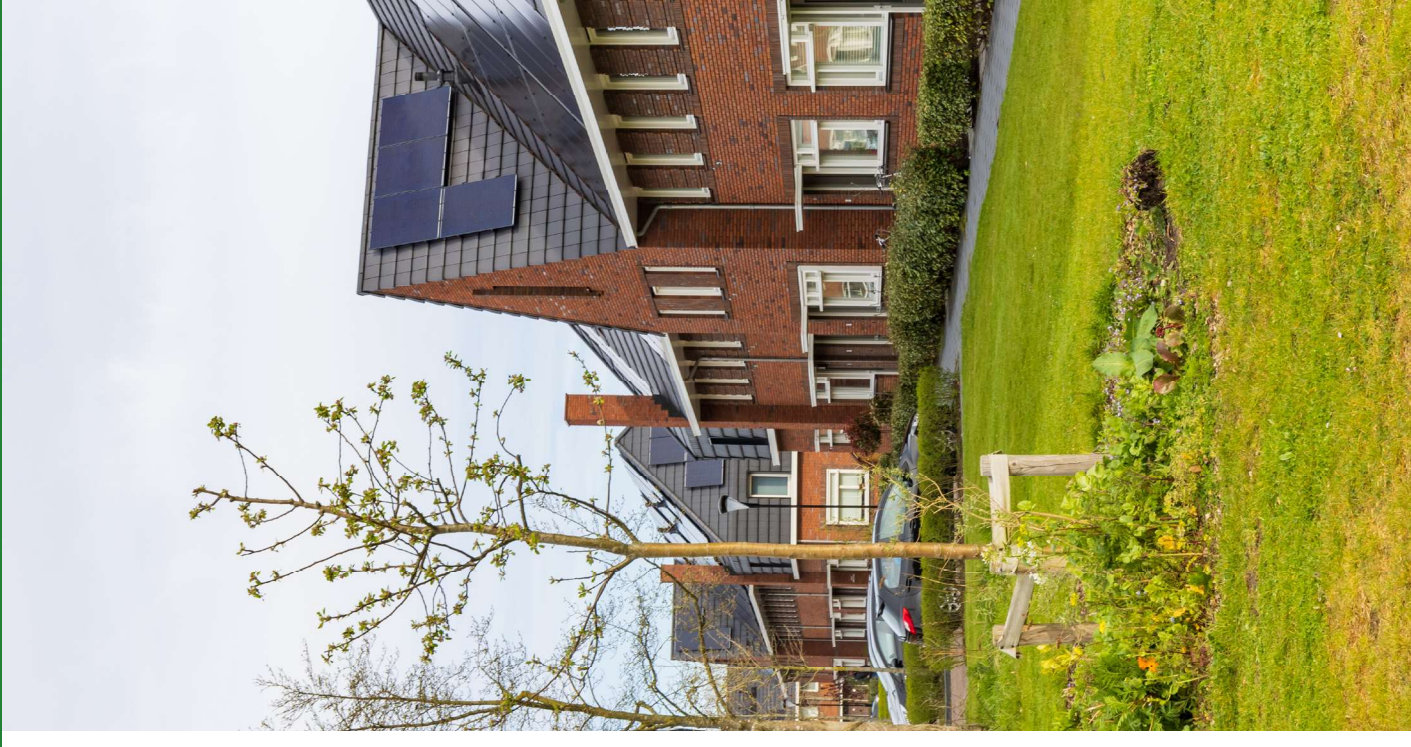
We houden hierbij nadrukkelijk rekening met onzekerheden, zoals de verwachte daling van rijksinkomsten vanaf 2028.

Daarom volgen we de ontwikkelingen nauwlettend en sturen we bij waar nodig. Tegelijkertijd kunnen we constateren dat ons weerstandsvermogen met een ratio van 2,0 voldoet aan de eigen norm. Dit onderstreept dat de gemeente robuust en financieel gezond is en in staat blijft om risico's op te vangen en in de toekomst te investeren.

Het voor inwoners betaalbaar houden van gemeentelijke (woon)lasten

We hebben de afgelopen periode oog gehad voor de betaalbaarheid van gemeentelijke lasten. Begin 2024 is hiervoor een notitie Woonlasten aan de raad aangeboden, waarin inzicht werd gegeven in de omvang en ontwikkeling van de woonlasten.

In lijn met het collegeprogramma, is er bovendien bewust beleid gevoerd om de ozb-tarieven laag te houden. In de afgelopen periode zijn de tarieven enkel aangepast met een inflatiecorrectie. In 2023 hebben we er zelfs voor gekozen om vanwege de ongunstige economische situatie – en de impact daarvan op inwoners – geen indexatie toe te passen. Daarmee is concreet invulling gegeven aan de afspraak om betaalbaar wonen in de gemeente te ondersteunen.

2 | Nieuwe wet- en regelgeving met impact op het werk van de gemeente

Wet goed verhuurderschap en de wet betaalbare huur

Inhoud van de wetten

Sinds 1 juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap van kracht. Deze wet biedt gemeenten instrumenten om misstanden in het verhuren van woningen tegen te gaan. Huurders worden met deze wet beter beschermd. Gemeenten zijn verplicht een meldpunt in te richten waar huurders en woningzoekenden signalen van ongewenst verhuurgedrag kunnen melden.

De wet stelt duidelijke normen voor verhuurders en bemiddelaars, zoals het verbod op intimidatie, discriminatie en onredelijke servicekosten. Met de inwerkingtreding van de Wet betaalbare huur per 1 juli 2024 is deze bescherming verder uitgebreid.

De wet introduceert huurprijzbescherming voor woningen in het gereguleerd laag- en middensegment (tot 187 WWS-punten). Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2025 verantwoordelijk voor de handhaving van drie aanvullende regels:

- Verhuurders moeten zich houden aan het woningwaarderingstelsel (WWS).
- Huurverhogingen mogen alleen binnen de wettelijke kaders plaatsvinden.
- Huurders moeten geïnformeerd worden over het aantal WWS-punten van hun woning.

Deze wetgeving stelt gemeenten in staat om actie op te treden tegen excessen in de huurmarkt.

Beide wetten sluiten aan bij de bredere beweging richting versterkte regie op de volkshuisvesting, zoals voorzien in de aankomende Wet versterking regie volkshuisvesting.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

De gemeente heeft een meldpunt ingericht waar huurders en woningzoekenden terecht kunnen met signalen over ongewenst verhuurgedrag. Dit meldpunt is zowel digitaal als fysiek toegankelijk. Inwoners kunnen online een melding doen via de website, maar ook persoonlijk contact opnemen. Daarnaast is het mogelijk om meldingen anoniem in te dienen, zodat ook signalen van kwetsbare huurders veilig en laagdrempelig kunnen worden gedeeld.

Wet versterking regie volkshuisvesting

Inhoud van de wet

De Wet versterking regie volkshuisvesting geeft het Rijk, provincies en gemeenten meer wettelijke instrumenten om actief te sturen op de woningbouwopgave.

De wet is bedoeld om de regie op de volkshuisvesting te hernemen en versnelling aan te brengen in de realisatie van voldoende, betaalbare en passend gespreide woningen. De wet maakt het mogelijk om:

- Te sturen op hoeveel, waar en voor wie er gebouwd wordt.
- Betaalbare woningen en sociale huur (30/40/30%) beter te borgen.
- Een evenwichtige verdeling van woningen te realiseren, onder andere via urgentiebeleid en prestatieafspraken.

Acties van de gemeente **Weststellingwerf**

Hoewel de wet nog niet formeel van kracht is (de wet ligt ter behandeling-juli 2025- in de Eerste Kamer), sorteert de gemeente Weststellingwerf actief voor op de verwachte verplichtingen en mogelijkheden die de wet met zich meebrengt.

Dit doen we onder andere door:

- Mee te werken aan de provinciale urgentieverordening, waarmee we anticiperen op de toekomstige verplichting tot evenwichtige woningtoewijzing.
- Het monitoren van woningbouw-initiatieven en het voorbereiden van beleidsinstrumenten die straks onder de nieuwe wetgeving ingezet kunnen worden.

- Het hanteren van de 30-40-30-verdeling als uitgangspunt bij de integrale afweging van woningbouwplannen. Deze verdeling staat voor 30% sociale huur, 40% middenhuur en betaalbare koop, en 30% vrije sector. Hiermee borgen we een evenwichtige opbouw van de woningvoorraad en sluiten we aan bij de landelijke beleidsdoelstellingen.

Met deze aanpak zorgen we ervoor dat we tijdig en goed voorbereid kunnen inspelen op de landelijke koers, en blijven we als gemeente actief bijdragen aan een toekomstbestendige volkshuisvesting.

Wet gemeentelijke instrumenten (Wgiw) en Besluit gemeentelijke instrumenten warmte-transitie (Bgiw)

Inhoud van de wet

Gemeenten krijgen met deze wet meer regie in het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving.

Gemeenten moeten iedere vijf jaar een warmteprogramma opstellen en krijgen een aanwijzbevoegdheid om gebieden van het aardgas af te halen. Het warmteprogramma wordt onderdeel van de Omgevingswet.

Via het omgevingsplan krijgt de gemeente de mogelijkheid een einddatum voor aardgasgebruik vast te stellen.

Het Besluit gemeentelijke instrumenten warmte-transitie werkt de Wgiw verder uit en bevat regels voor het warmteprogramma en procesregels. Denk hierbij aan onderbouwing van het omgevingsplan en instructieregels rond betaalbaarheid of de termijn tussen de aanwijzing van aardgasvrije wijken en uitvoering.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

Sinds januari 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van een warmteprogramma. Het programma moet eind 2026 door het college zijn vastgesteld. We maken gebruik van het landelijke ondersteuningsaanbod van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie. We werken samen met de gemeenten Opsterland en Ooststellingwerf aan de gemeentelijke warmteprogramma's.

Wetsvoorstel planmatige aanpak onderwijshuisvesting

Inhoud van de wet

Het voorstel beoogt dat processen en middelen beter op elkaar worden afgestemd en dat er een meer gelijkwaardige positie ontstaat tussen gemeenten en schoolorganisaties.

De kwaliteit van de onderwijshuisvesting zou het uitgangspunt moeten zijn. Daarom stelden de sectororganisaties en de VNG voor het Integraal huisvestingsplan (IHP) en een meerjaren-onderhoudsplan (MJOP) wettelijk te verplichten, renovatie een juridische status te geven als primaire verantwoordelijkheid voor gemeenten en het investeringsverbod in het primair onderwijs te nuanceren.

De beoogde ingang van de wet is 2026.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

In het Integraal Strategisch Huisvestingsplan (ISHP) hebben we al rekening gehouden met deze nieuwe wetgeving.

Omgevingswet

Inhoud van de wet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De wet bundelt en vereenvoudigt de regels voor de fysieke leefomgeving – alles wat we buiten zien, horen en ruiken – en biedt één wettelijk kader voor ruimtelijke ordening, bouwen, milieu, water, natuur en gezondheid. Met de invoering van de Omgevingswet zijn 26 bestaande wetten samengevoegd. De wet beoogt een meer samenhangende en toekomstgerichte benadering van de totale leefomgeving. Participatie van inwoners en belanghebbenden krijgt een centrale rol in het proces van planvorming en besluitvorming.

De instrumenten uit de Omgevingswet bieden, onder andere aan gemeenten, mogelijkheden om via de fysieke leefomgeving de gezondheid van inwoners te beschermen én te bevorderen. Een gezonde fysieke leefomgeving is één van de maatschappelijke doelen van de wet (artikel 1.3).

Een gezonde leefomgeving ervaren bewoners als prettig, nodigt uit tot gezond gedrag en biedt bescherming tegen negatieve omgevingsinvloeden. In artikel 3.3 van de Omgevingswet staat dat het bevoegd gezag in de omgevingsvisie rekening moet houden met het zorgsbeginnsel en andere milieubeginselen. Dit betekent dat bij mogelijke negatieve gevolgen voor de gezondheid er maatregelen getroffen moeten worden, ook als het wetenschappelijk bewijs nog niet volledig is.

In artikel 2.1 lid 4 van de Omgevingswet staat dat het bevoegd gezag bij de evenwichtige toedeling van functies (in het omgevingsplan) in ieder geval rekening houdt met het belang van het beschermen van de gezondheid. Dit betekent dat bij de afweging van (schaarse) ruimte en functies op een locatie, de gemeente de bescherming van gezondheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving moet meenemen.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

Algemeen

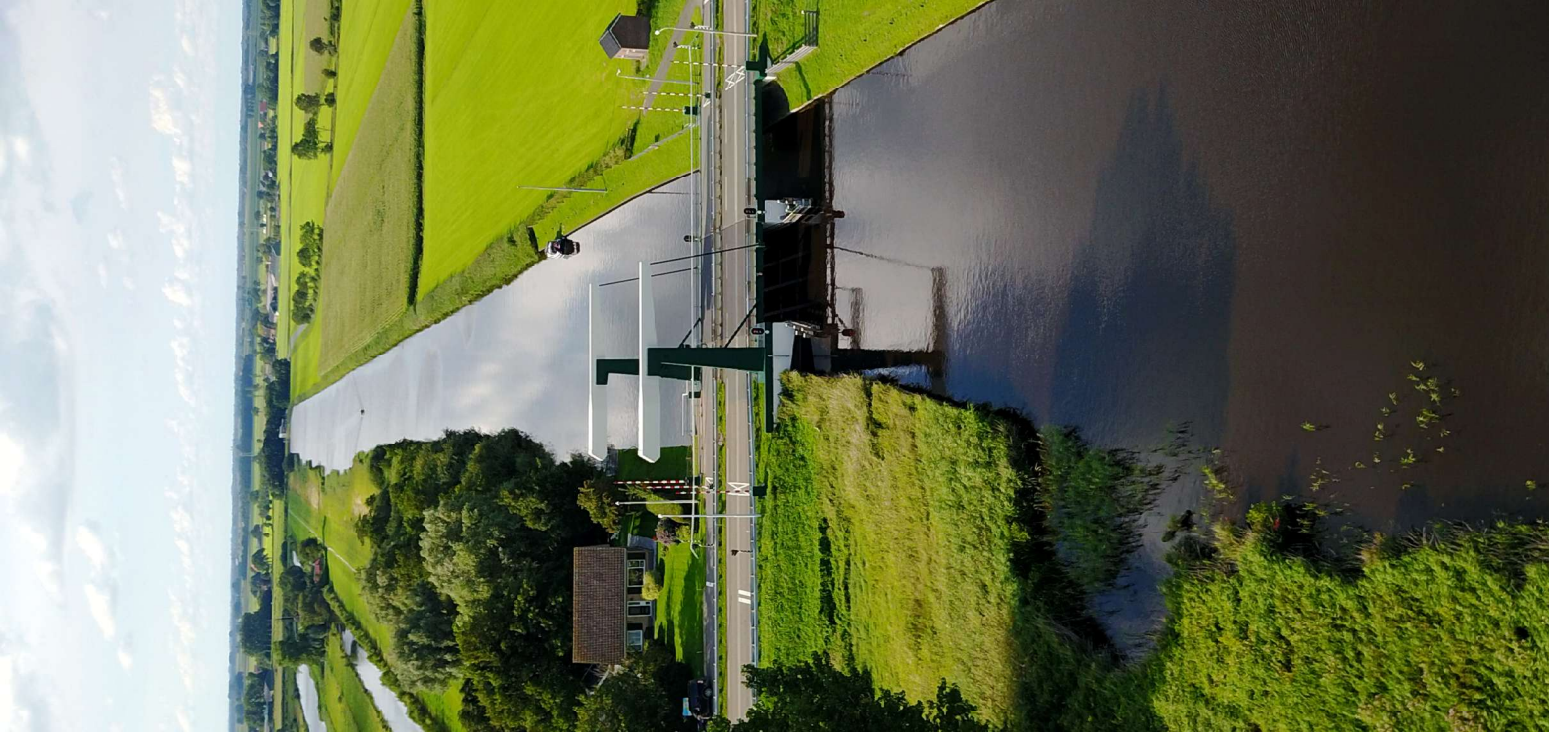
We hebben een intake tafel geïntroduceerd, waar (complexe) initiatieven worden beoordeeld en afgestemd met een multidisciplinair team van verschillende beleids-terreinen en afdelingen. Ook is de eerste fase van het actualiseren van de omgevingsvisie doorlopen.

Gezondheid

We hebben onder meer uit voorzorg voor de gezondheid een voorstel gedaan voor het verminderen van de blootstelling van, onder andere, omwonenden aan gewas-beschermingsmiddelen bij nieuwe lelieteelt en sierteelt.

Op basis daarvan wordt een voorbereidingsbesluit en een voorstel voor wijziging van het omgevingsplan uitgewerkt.

Daarnaast zijn we aan de slag gegaan met gezondheidsbevordering in de fysieke leefomgeving door het realiseren van speel- en beweegtuinen, het plaatsen van twee watertappunten en het plaatsen van zonnebrandpalen. Ook nemen we gezondheid steeds meer integraal mee in andere fysieke beleids-terreinen, waaronder wonen, toerisme, sport en klimaat. Ten slotte hebben we een rookvrije zone rond het gemeentehuis gerealiseerd.

Akkoorden op het gebied van gezondheid

Inhoud van de wet

Gemeenten hebben op basis van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg), de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en andere relevante wetten zoals de Jeugdwet en de Omgevingswet, een wettelijke taak om de gezondheid en het welzijn van inwoners te bevorderen. Om hier invulling en uitvoering aan te geven zijn er op nationaal niveau diverse samenwerkingsakkoorden gesloten:

- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- Integraal Zorg Akkoord (IZA)
- Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)
- Hoofdpijnenakkoord Ouderen (HLO)

Ook is er een nieuwe Samenhangende preventie-strategie die zich richt op het makkelijk maken van gezonde keuzes.

Bovenstaande akkoorden zijn allemaal ondersteunend aan de transformatie 'van zorg naar gezondheid' en versnellen deze. Door de akkoorden wordt er ruimte gegeven aan integraliteit binnen het sociaal domein (gemeente) en actieve samenwerking van sociaal domein en eerstelijnszorg. Preventie is de rode draad.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

We hebben de ketenaanpakken opgezet die zijn vastgesteld in het GALA-akkoord:

- Kansrijke Start
- Kind naar Gezonder Gewicht
- Terugdringen overgewicht volwassen en ouderen
- Valpreventie
- Welzijn op recept

Ook hebben we uitvoering gegeven aan de preventieambities uit het Plan van aanpak GALA Brede SPUK Weststellingwerf 2023-2026.

Vanuit IZA zijn we een regionale samenwerking aangegaan (FrIZA) en hebben we uitvoering gegeven aan de ambities uit het Regioplan FrIZA. Ook hebben we regionale samenwerking met eerstelijns partijen opgezet (Regioplan Heerenveen) en projecten uitgevoerd.

Ten slotte hebben we middelen aangevraagd voor concrete transformatieplannen rondom de versterking van de sociale basis en mentale gezondheid en veerkracht.

Participatiewet in Balans

Inhoud van de wet

De Participatiewet zoals we die nu kennen laat mensen onvoldoende participeren en biedt onvoldoende zekerheid voor mensen die afhankelijk zijn van een participatiewet-uitkering. Om die reden komt het kabinet met het Programma Participatiewet in Balans. Het doel van dit programma is om de menselijke maat en vertrouwen meer centraal te stellen bij de uitvoering van die wet. Dat kan door, 'regels en ondersteuning van de participatiewet te laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn; het vergroten van de rechtszekerheid, zowel qua rechten als plichten; en het creëren van meer handelingsruimte voor de uitvoerend professional'. Op die manier moet er meer balans komen tussen bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving.

De 'Herziening Participatiewet in balans' kent 3 sporen:

- **Spoor 1 Korte termijn:**
21 maatregelen die op korte termijn de regels en ondersteuning van de Participatiewet beter laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Inwerkingtreding per 1 januari 2026 en een aantal onderdelen in de loop van 2026.
- **Spoor 2 Lange termijn:**
De fundamentele herziening van het stelsel op de lange termijn.
- **Spoor 3 Cultuuromslag:**
Het versterken van de vakkundigheid in (de verandering naar) de nieuwe Participatiewet. Het betreft het vakmanschap van onze uitvoering en de kwaliteit van samenwerking met ketenpartners.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

In het beleidsplan Arbeidsdeelname en Participatie 'Iedereen kan meedoen in Weststellingwerf' hebben we met betrekking tot de beleidsdoelen en het uitvoeringsplan al voor- en gesorteerd op de uitgangspunten van deze herziene Participatiewet.

Daarnaast hebben we een werkgroep ingericht, met als taak de organisatie voor te bereiden op de implicaties. De werkgroep heeft onder andere een impactanalyse opgesteld voor de wijzigingen in Spoor 1.

Voor Spoor 3 is een startbijeenkomst georganiseerd, gericht op een eerste inventarisatie van de gewenste cultuuromslag en de versterking van de vakkundigheid binnen onze organisatie.

De opbrengsten van beide trajecten zijn samengebracht in een uitgangspuntennotitie, die de basis vormt voor de verdere ontwikkeling van de herziening in onze gemeente.

Wet Hersteloperatie Toeslagen

Inhoud van de wet

De Wet Hersteloperatie Toeslagen is sinds 5 november 2022 van kracht. In de wet zijn verschillende regelingen opgenomen om gedupeerden van de toeslagenaffaire te kunnen ondersteunen. Deze ondersteuning en regeling is sinds 2020 in ontwikkeling. De laatste wijziging voor de Brede Ondersteuning is ingegaan op 1 januari 2025. Hierin is meer duidelijkheid gegeven over de termijnen van de Brede Ondersteuning.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

De uitvoering van de Brede Ondersteuning is uitgevoerd door het gebiedsteam, waarbij per gezin maatwerk werd geboden. Gedupeerden konden daarbij kwijtschelding krijgen van een publieke schuld die vóór 31 december 2020 bij onze gemeente was ontstaan. Bij aanvragen in het kader van de Brede Ondersteuning bracht een Vlechtwerker een huisbezoek om te beoordelen wat nodig was voor een nieuwe start en voor het herstel van vrouwen in de overheid. Op basis van dit onderzoek werd een plan van aanpak opgesteld dat, na ondertekening door de aanvrager, werd uitgevoerd. Verzoeken tot kwijtschelding van publieke schulden hebben ons tot nu toe niet bereikt.

Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk

Inhoud van de wet

Vanaf januari 2026 treedt naar verwachting de Wet van School naar Duurzaam Werk in werking. Centraal staat hierbij de samenwerking tussen scholen, doorstroompunten en gemeenten met als doel het zicht hebben op jongeren die ondersteuning nodig hebben op de arbeidsmarkt. De doelgroep is jongeren tot 27 jaar (zonder start-kwalificatie) die moeite hebben met het vinden en/of behouden van werk. Uit deze wet volgt een verplicht gezamenlijk regionaal programma. Dit regionale programma is een uitbreiding op het huidige regionale programma vroegtijdig schoolverlaters. Het regionale programma wordt begin 2026 ingediend.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

De doorvertaling van deze wet naar concrete uitvoering zal vanaf 2026 concrete vorm en inhoud krijgen in een regionaal programma. In de afgelopen periode hebben we - in regionaal verband - bijgedragen aan het opstellen van dit regionale programma. De centrale thema's zijn:

- Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.
- De overstapmomenten naar vervolgonderwijs.
- De overgang van onderwijs naar werk.
- Het terugleiden naar onderwijs.

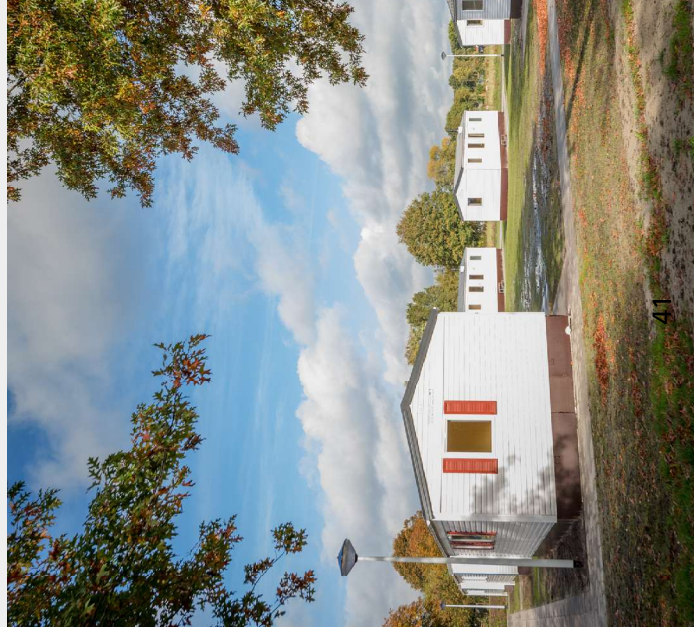
Spreadingswet

Inhoud van de wet

De 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (beter bekend als de Spreadingswet) verplicht gemeenten om voldoende (duurzame) opvangcapaciteit voor asielzoekers te realiseren. Elke twee jaar leidt dit tot een verdeelbesluit waarbij de verdeling van opvangcapaciteit in Nederland wordt bepaald.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

We hebben het verdeelbesluit naar aanleiding van de capaciteitsraming uitgevoerd. Dit is gerealiseerd door de COA noodopvang in het Van der Valk hotel in Wolvega.

Wet open Overheid (Woo)

Inhoud van de wet

De Wet open overheid (Woo) regelt welke overheidsinformatie openbaar is en hoe iemand die kan aanvragen. Door de Woo moet duidelijker worden wat de overheid doet en waarom. Overheidsinformatie is openbaar, behalve als er een reden is waarom dat niet kan.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

Er is een ambitie vastgesteld voor de implementatie van de Woo. Het reactieve deel van de wet is ingevuld door het aanwijzen van een Woo-contactpersoon en het procesgericht afhandelen van Woo- en informatieverzoeken. Dit proces wordt verder geoptimaliseerd.

Het proactieve deel betreft het verplicht openbaar maken van een aantal informatie-categorieën. De volgende categorieën zijn conform landelijke planning al gerealiseerd:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften.
- Overige besluiten van algemene strekking.
- Informatie over organisatie en werkwijze en Bereikbaarheidsgegevens.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmbev)

Inhoud van de wet

De Wmbev wijzigd de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en stelt regels voor het digitaal verkeer tussen bestuursorganen en burgers. De wet verplicht de overheid om een kanaal aan te wijzen waar de burger digitaal een aanvraag, een bezwaarschrift, een klacht of een ander wettelijk verplicht bericht kan inzenden.

Acties van de gemeente Weststellingwerf

Er wordt geïnventariseerd welke digitale kanalen er beschikbaar zijn en welke nog moeten worden gerealiseerd. Via een aanwijfsbesluit worden de digitale kanalen aangewezen. Na vaststelling vindt verdere optimalisatie plaats van de digitale kanalen.

3 | Werkzaamheden naast de uitvoering van het collegeprogramma

Warmteprogramma

Het Rijk heeft in het kader van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) een leidraad opgesteld om gemeenten te ondersteunen bij de transitie naar duurzame warmte. Conform dit Rijksprogramma werkt de gemeente aan:

- Het opstellen van een gemeentelijk warmteprogramma als opvolger van de Transitievisie Warmte;
- Het in kaart brengen van een routekaart met activiteiten t/m 2035;
- Samenwerking met woningcorporaties, netbeheerders, energiecoöperaties en bewoners om collectieve en individuele oplossingen voor duurzame warmte te ontwikkelen;
- Het benutten van Rijksmiddelen en kennis uit het programma, bijvoorbeeld via proeftuinen en ondersteuningstrajecten;
- Monitoring van de voortgang en bijsturing waar nodig, in samenhang met de energietransitie en klimaatdoelstellingen.

Opvang Oekraïense ontheemden

Sinds maart 2022 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Dit betekent dat de gemeente opvanglocaties beschikbaar heeft, begeleiding op locatie aanbiedt en leefgeld verstrekt aan ontheemden.

380kV-hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
De nationale overheid zet in op een robuust en flexibel elektriciteitsnet, dat voorbereid is op verdere elektrificatie en verduurzaming van de energievoorziening. TenneT heeft de opdracht om de 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens te realiseren.

Ook een tracée door Weststellingwerf behoort tot de mogelijkheden. Op dit moment wordt er door de gezamenlijke noordelijke overheden gewerkt aan een regioadvies ten aanzien van de tracékeuze.

De minister van Klimaat en Groene Groei besluit over het uiteindelijke tracé. De gemeente zal duidelijke voorwaarden moeten stellen indien gekozen wordt voor een tracé door de Westhoek van Weststellingwerf.

In de volgende raadsperiode zullen hierover voorstellen met bijbehorende voorwaarden aan de raad worden voorgelegd.

We gaan de contouren daarna verder uitwerken. Eind 2026 zal de Omgevingsvisie aan de raad worden voorgelegd ter vaststelling.

Regio Deal Zuidoost-Friesland

Op 1 oktober 2025 komt er na 5 jaar een eind aan de Regiodeal Zuidoost Friesland. De gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland, Weststellingwerf, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân werken samen met het Rijk aan versterking van de brede welvaart in de regio. We investeerden, samen met onze inwoners, agrariërs, onderwijs, ondernemers, natuurgebeheerders en maatschappelijke partners in vitale dorpen en een veerkrachtig landschap. In totaal zijn 25 projecten uitgevoerd in het kader van de Regio Deal.

De Regio Deal was een vervolg op de streek-agenda en een nieuw hoofdstuk in de samenwerking Zuidoost Friesland. Gedurende de looptijd is € 30 miljoen geïnvesteerd vanuit Rijk en regio. Daarvan werd € 15 miljoen door het Rijk geïnvesteerd en de regio stond garant voor € 15 miljoen cofinanciering.

Het Planbureau Fryslân monitorde de uitvoering van de deal en combineerde dit met een regionale vertaling van de monitor Brede Welvaart. Daarnaast voerde het Planbureau verschillende verdiepende onderzoeken uit.

Voor Weststellingwerf werden de volgende projecten uitgevoerd:

Bestemming Wolvega

Bestemming Wolvega heeft als doel het versterken van sociale structuren en samenhang in Wolvega op een manier die recht doet aan de kracht van de lokale samenleving. Het initiatief legden we daarmee bij inwoners van Wolvega en de onderlinge sociale verbanden waarin zij actief zijn. Door de inzet op het versterken van sociale structuren beoogden we dat Wolvega een nog levendiger, inclusiever en diverser dorp wordt.

De aanpak van het project kende drie fases: luisteren, bedenken en opleveren. In de luisterfase zijn 1700 mensen in Wolvega gesproken. Daarnaast deden ruim 500 mensen mee met de enquête. De verzamelde data zijn geanalyseerd en omgezet in bouwstenen, persona's en ideeën. Deze hebben we gedeeld met de raad en getoetst bij inwoners en ambtenaren. Tijdens het Wolvest zijn alle uitkomsten op creatieve wijze vertaald in dans, sport, natuurbeleving, cultuur en historie en natuurlijk muziek. Wolvest heeft ongeveer 500 bezoekers gehad.

In fase 2 is de input vanuit de luisterfase vertaald naar een werkplan waarin experimenteren centraal stond. Zo zijn er mobiele ontmoetingsplekken voor jongeren aangeschaft en buurtverbinders in kaart gebracht. Ook is de verkenning van decentrale ontmoetingsplekken gestart: hoe kunnen bestaande locaties met extra inzet en inrichting een functie in de buurt hebben?

In fase 3 ronden we het project Bestemming Wolvega af en zorgen we voor borging. In 2025 werken we nog aan de deelprojecten Buurtverbinders en Centrale ontmoetingsplek in Wolvega. Een vervolg op Wolvest in de vorm van een film wordt georganiseerd vanuit lokale partijen uit Wolvega en door Bestemming Wolvega ondersteund. Bestemming Wolvega is in oktober 2025 afgesloten. Voor meer informatie zie: www.bestemmingwolvega.nl (zie ook programma 6; voor de aankoop PKN percelen programma 8).

Bestemming Wolvega heeft een eigen website waar alle informatie terug te vinden is www.bestemmingwolvega.nl.

Bestemming Noordwolde (cofinanciering)
Bestemming Noordwolde was een cofinancieringsproject en onderdeel van het provinciale project Aandachtsgebieden Stellingwerfen (zie ook de toelichting op dit project in Programma 6 van de begroting Sociaal domein).

Zuidelijke poort (Driewegsluis)

Met de bijdrage vanuit de Regio Deal is de monumentale Sassluis te Blesdijke gerenoveerd om de recreatieve beleving van de Sassluis aantrekkelijker te maken. Daarnaast is vanwege de vereiste cofinanciering voor de toegekende bijdrage uit de Regio Deal een aantal 'no regret'-maatregelen vooruitlopend op recreatieve gebiedsontwikkeling uitgevoerd. Zo is de bestaande fietsbrug verbreed en zijn de fiets- en wandelpaden in de Rottige Meente kwalitatief op orde gebracht. Ook is de haven Driewegsluis heringericht, een nieuwe fietsbrug voor een fietsverbinding van de Overtoom met het oostelijk eiland gerealiseerd en deze nieuwe fietsbrug op het bestaande fietspad richting Oldemarkt aangesloten.

Er waren ook projecten die (deels) plaatsvonden in Weststellingwerf:

- Gebiedsontwikkeling beekdal Linde (inclusief fietspad) - onder verantwoordelijkheid en in samenwerking met provincie Fryslân en het Wetterskip. Het fietspad is in 2022 geopend.
- Project Water voor natuur en landbouw (Oldelamer) - onder verantwoordelijkheid van het Wetterskip zijn kansen benut om de waterhuishouding in het landelijk gebied te verbeteren.
- DOM (Dorpsontwikkelingsmaatschappij) - Met de DOM zetten diverse dorpsorganisaties in de Groote Veenpolder zich in om de leefbaarheid te behouden en te versterken. Werkgroepen werkten o.a. aan de verbinding tussen (sport) verenigingen en aan plannen over verkeersveiligheid. Ook is een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd. Verder is de onderhoudssituatie van het dorpshuis en de sportaccommodatie onderzocht en zijn de mogelijkheden van ver- en nieuwbouw in kaart gebracht.

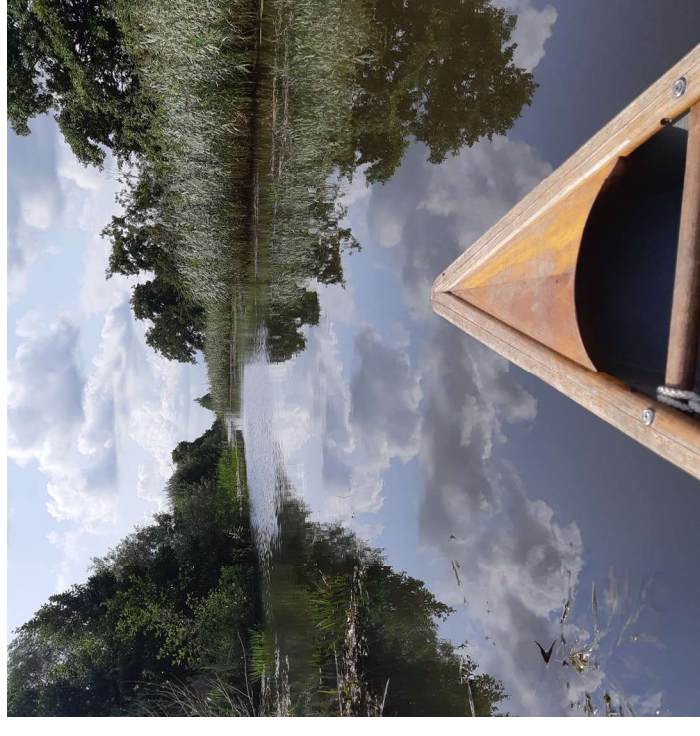
- Zorgconomie – Als projectduwer werkte onze gemeente mee aan regionale deelprojecten zoals Bloeizone ZO Friesland. Het project ondersteunde verschillende lokale bewonersinitiatieven die zich richtten op een gezond lang leven voor alle inwoners in hun dorp of wijk. Deze 'bloeizones' bouwden ook samen aan een regionaal Bloeizone netwerk door kennis en ervaring te delen. Steggerda voert zijn plannen uit als bloeizone van Weststellingwerf met steun van de Regio Deal Zuidoost. Monitoring was in handen van NHL Stenden. In het deelproject Werkgelegenheid in de zorg ondersteunden we twee initiatieven die het tekort aan arbeidskrachten in de zorg willen helpen oplossen.

- Recreatie en toerisme - De Toeristische regionale ontwikkelstrategie vormde de basis voor de (meeste) werkzaamheden in de regio. Met het project Vitale Logies konden we R&T-ondernemers ondersteunen bij het vitaliseren en toekomstbestendig maken van hun onderneming. De positie van TRZF is versterkt, evenals de ambtelijke- en bestuurlijke samenwerking.

- Samen doen geeft energie – zie de toelichting in Programma 7 van de begroting Volksgezondheid en Milieu.

De samenwerking in Zuidoost Friesland is verstevigd door de gezamenlijke uitvoering van de 25 projecten in de Regio Deal. Hierdoor is ook het bestuurlijke en ambtelijke contact tussen de partners in de regio geïntensiveerd. In het voorjaar van 2024 besloot het regiobestuur om geen regiodeal aan te vragen voor de volgende tranche. In dezelfde periode werd bekend dat onze regio mee gaat doen aan het Rijks-initiatief 'Elke regio telt!'. Dit initiatief wordt nu uitgewerkt in het nationaal Programma Vitale Regio's (zie NPVR).

De Regio Deal Zuidoost Friesland zou volgens de planning lopen tot 31 december 2023. In de zomer van 2023 besloot het regiobestuur om de einddatum van de lopende regiodeal te verlengen tot 1 oktober 2024. De meeste beoogde resultaten van de pijlers 'Vitale Kernen' en 'Veerkrachtig Landschap' zijn vóór deze datum behaald. Maar zes van de 25 projecten liepen echter vertraging op, vanwege legitieme redenen, waardoor deze datum niet volledig haalbaar was. Daarom verengde het Rijk-Regio-overleg in oktober 2023 de looptijd van de huidige Regio Deal Zuidoost Friesland tot 1 oktober 2025. Op 29 februari 2024 gaf het regiobestuur ook het project Bestemming Wolvega tot 1 oktober 2025 de tijd om de gelden te besteden. Tot 15 juli 2026 wordt dan de deal administratief afgehandeld. Door de verlenging is er logischerwijs langere inzet van onze gemeente nodig voor de coördinatie en afronding. De benodigde middelen zijn opgenomen in de begroting 2025.

Nationaal Programma Vitale Regio's

Het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) is de kabinetsreactie op het rapport 'Elke Regio Telt'. Dit rapport is geschreven door de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, de Raad voor het Openbaar Bestuur, en de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving. Het rapport doet drie aanbevelingen, waarmee de rijksoverheid volgens deze raden aan de slag zou moeten:

- Herijk de reguliere beleids- en investeringslogica van het Rijk. De raden zien dat de huidige logica ervan uit gaat dat als je sterkere regio's sterker maakt, minder sterke regio's ook sterker worden. De raden concluderen dat deze aanname niet klopt en dat deze logica dus moet worden aangepast om alle regio's in Nederland sterker te maken.
- Investeer in langjarige programma's voor regionale ontwikkeling.
- Werk aan de vitale relatie tussen regio's en de rijksoverheid.

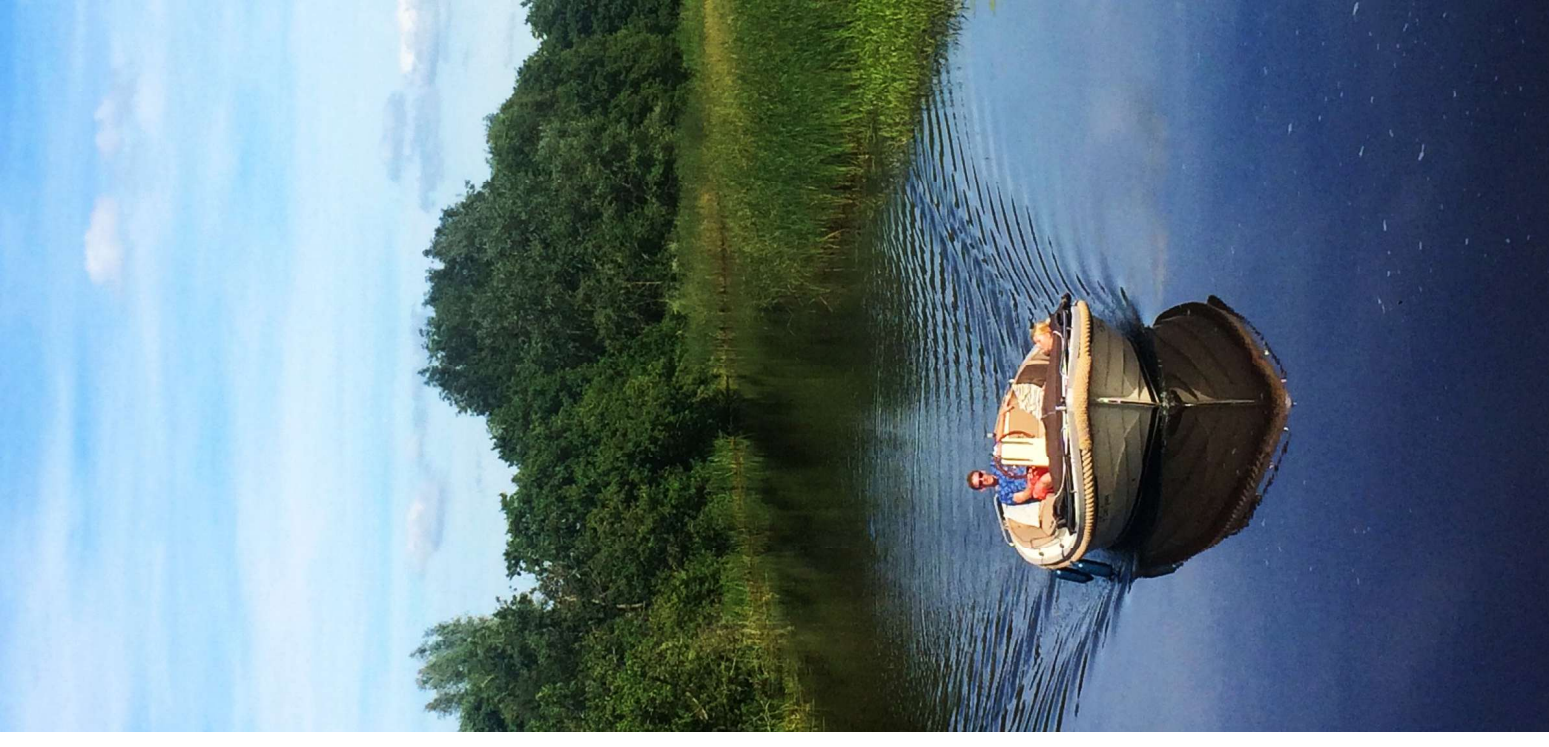
In maart 2024 werd bekend dat het kabinet Regiodialogen wilde houden met 11 regio's in Nederland, waaronder de regio Zuidoost-Fryslân (ZOF) waar de gemeente Weststellingwerf onderdeel van is. In de regio ZOF heeft de Regiodialoog tussen juni en oktober 2024 plaatsgevonden. Er is gesproken met ambtenaren, vertegenwoordigers uit de samenleving en bestuurders. Het doel was het verkrijgen van duidelijkheid over hoe de samenwerking tussen Rijk en Regio tot nu toe werd ervaren en hoe deze samenwerking kan verbeteren.

Naar aanleiding van de Regiodialogen, werd eind 2024 door het kabinet aangekondigd dat het NPVR in 2025 zou starten. Dit programma is gericht op de versteviging van de samenwerking tussen Rijk en Regio. Elke regio werd gevraagd

om te gaan werken aan een Regioplan waarin de uitdagingen van de regio staan genoemd en de doelen die de regio de komende 20 jaar wil bereiken. Op basis van dit Regioplan wordt gevraagd om elke vier jaar een uitvoeringsprogramma te schrijven met daarin acties die gericht zijn op het bereiken van deze doelen. Het kabinet heeft procesmiddelen beschikbaar gesteld voor het schrijven van het Regioplan, maar heeft nog geen toezeggingen gedaan in relatie tot (financiële) ondersteuning voor de uitvoering van het Regioplan en de uitvoeringsprogramma's.

In de regio ZOF is er in 2025 gewerkt aan een Regioplan. De vijf gemeenten, de Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en het Rijk hebben hieraan gewerkt samen met maatschappelijke organisaties, jongeren en ondernemers. Ook de gemeenteraden zijn betrokken. Vanuit de rijksoverheid kregen we hulp van Rijksvertegenwoordiger Esther Pijs. Zij is het bestuurlijk contact voor de regio ZOF en kan ons helpen bij het contact met de verschillende Ministeries.

De gemeente Weststellingwerf is zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokken geweest bij de Regiodialoog. Ook in het vormgeven van het Regioplan pakken we een actieve rol om zo samen met andere partijen te werken aan de ontwikkeling van de regio ZOF.

Lelylijn

De Lelylijn is een voorgestelde nieuwe, snelle spoorlijn die begint in Groningen / Leeuwarden aan de ene kant en Lelystad aan de andere kant. De Lelylijn kan de verbindingen tussen Noordelijk Nederland (Flevoland, Drenthe, Fryslân en Groningen) en de Randstad verbeteren. Het doel is om de reistijd te verkorten en daarmee kansen, ontwikkelingen en innovatie met zich meebrengen.

In juni 2023 heeft Weststellingwerf zich aangesloten bij de zes Friese gemeenten die worden betrokken bij het gecombineerde NOVEX/ MIRT-proces van de Lelylijn. Onze gemeente kan zowel ambtelijk als bestuurlijk via de overleggen van de zogeheten 'Friese 7' inbreng over onze belangen meegeven aan de besluitvorming in het Lelylijn-project.

Samen met de andere betrokken overheden wordt toegewerkt naar een startbeslissing voor de MIRT-verkenning. Of de Lelylijn door ons gebied komt en zo ja, hoe, wordt pas duidelijk in deze MIRT-Verkenning. De uitdaging is dat de nieuwe Lelylijn de brede welvaart van Weststellingwerf versterkt.

Hoewel financiering voor een MIRT-verkenning nog ontbreekt, heeft de Tweede Kamer eind december 2024 moties aangenomen om middelen beschikbaar te houden en een Masterplan Lelylijn op te stellen. In het plan worden mogelijkheden voor financiering en bekostiging onderzocht en wordt er ingezoomd op mogelijke stationslocaties zoals Drachten en Emmeloord. Gedurende het jaar vinden Maakdagen plaats, participatie-bijeenkomsten en informatieve sessies voor raden en colleges. Het masterplan moet bijdragen aan de start van de verkenning.

